

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра корейської та японської філології

Кваліфікаційна робота магістра з корейської філології
на тему:

РОЗРОБКА ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ
КОРЕЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ
ТРАНСКРИПЦІЇ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ

Студентки групи Мкор 53-23
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми:
Східна філологія: корейська мова і література,
переклад, методика навчання
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови і
літератури (переклад включно), перша –
корейська

Коломоєць Юлії Леонідівни

Науковий керівник:

к.ф.н., доц. Охріменко В.О.

Допущено до захисту

«_____» _____ 2024 року

Завідувач кафедри

_____ *Пророченко Н.О.*

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 СИСТЕМИ ТРАНСКРИПЦІЇ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ ЯК СПОСОБИ ПЕРЕДАЧІ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ	8
1.1. Визначення концепції практичної транскрипції та транслітерації.....	9
1.2. Системи передачі корейської мови.....	14
1.2.1. Кириличні системи.....	15
1.2.2. Системи передачі латиницею.....	19
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	27
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА СТВОРЕННЯ СИСТЕМ ТРАНСКРИПЦІЇ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВИ.....	29
2.1. Корейський алфавіт та його фонетичні особливості.....	29
2.2. Аналіз фонетичних систем української та корейської мов.....	33
2.3. Проблематика створення практичної системи транскрипції та транслітерації з корейської мови на українську	36
2.4. Методологічний підрозділ дослідження.....	41
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	43
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ ТРАНСКРИПЦІЇ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВИ.....	45
3.1. Зіставлення фонем української та корейської мови.....	45
3.1.1. Прості голосні.....	46
3.1.2. Складні голосні.....	50
3.1.3. Приголосні.....	53
3.2. Розробка та практичне застосування системи транскрипції.....	60
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	66
ВИСНОВКИ	68

АНОТАЦІЯ.....	71
СПИСОК ВИКОРИТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

У сучасному світі, де процеси глобалізації займають важливе місце у міжнародній комунікації, виникає необхідність вдосконалення та в деяких випадках навіть винайдення засобів покращення взаєморозуміння між країнами та культурами. Особливо зараз, у часи розширення культурної та економічної співпраці між Україною та Кореєю, мовний аспект стає ключовим фактором успішної комунікації.

Одним з основних завдань у цьому контексті є забезпечення точного та ефективного перекладу імен, власних назв та термінів з корейської на українську мову та навпаки. Це потребує створення надійної системи транслітерації та транскрипції, яка буде здатна точно передавати фонетичні особливості кожної мови. На сьогодні в Україні відсутні такі системи, що затверджені на офіційному рівні, а вже існуючі системи – аматорські, часто не відповідають вимогам точності та зручності використання, що призводить до помилок у написанні, спотворення значень та втрати культурного контексту.

Актуальність дослідження зумовлена зміцненням культурних та економічних зв'язків між Україною та Південною Кореєю. У теперішній час значно зростає важливість точного та ефективного міжмовного обміну. Фонетичні та графічні розбіжності між корейською та українською мовами створюють значні виклики у процесі транслітерації та транскрипції. Існуючі системи часто не забезпечують необхідної точності, що може призводити до помилок у письмі, спотворення значень та втрати культурного контексту. Це стає особливо критичним у контексті офіційних документів, медіа, освітніх матеріалів та інших важливих комунікаційних сфер. Отже, розробка нової, ефективною корейсько-української системи транслітерації та транскрипції є нагальною потребою, яка дозволить покращити якість комунікації та сприятиме подальшому розвитку двосторонніх відносин між Україною та Південною Кореєю.

Мета дослідження полягає у створенні ефективною корейсько-української системи транслітерації та транскрипції, яка забезпечить точну і зручну передачу корейських слів та імен українською мовою і навпаки.

Вказана мета дослідження передбачає вирішення таких **завдань**:

- розкрити теоретичні засади понять практичної транскрипції та транслітерації, визначити їх концепти;
- оцінити існуючі системи транслітерації та транскрипції корейської мови, визначивши їхні переваги та недоліки;
- дослідити фонетичні особливості корейського алфавіту;
- проаналізувати фонетичні системи української і корейської мов, визначивши спільні та відмінні риси;
- розглянути особливості і проблематику створення систем транскрипції та транслітерації з корейської на українську мови;
- розробити систему корейсько-української транскрипції та транслітерації, яка враховуватиме специфіку обох мов;
- дослідити можливі варіації використання цієї системи в різних мовних ситуаціях на практичних прикладах;
- впровадити розроблену систему у практику, надавши рекомендації щодо її використання у різних сферах, таких як освіта, медіа, офіційні документи та інші.

Об’єктом дослідження є процеси транслітерації та транскрипції між корейською і українською мовами. Дослідження фокусується на теоретичних і практичних аспектах розробки нової системи, спрямованої на забезпечення точності та зручності використання в різних сферах міжкультурної комунікації.

Предметом дослідження є теоретичні й практичні аспекти розробки системи транслітерації та транскрипції між корейською і українською мовами, включаючи фонетичні та графічні особливості обох мов, а також існуючі методи транслітерації та транскрипції.

Матеріалом дослідження слугували:

- корпуси текстів корейською та українською мовами;
- словники обох мов;
- існуючі системи транслітерації та транскрипції.

У процесі дослідження застосовувалися такі **методи**:

- порівняльний аналіз фонетичних та графічних систем корейської та української мов.
- огляд та критичний аналіз існуючих систем транслітерації та транскрипції.
- експериментальні методи для тестування розробленої системи на практичних прикладах.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці та впровадженні нової системи транслітерації та транскрипції між корейською та українською мовами. Ця система поєднує точність передачі фонетичних особливостей з простотою та зручністю використання, враховуючи сучасні вимоги до міжкультурного спілкування.

Практичне значення полягає у можливості застосування розробленої системи у різних сферах, таких як освіта, медіа, економіка, туризм та міжкультурні комунікації. Це сприятиме покращенню якості інформаційного обміну та взаєморозумінню між Україною та Південною Кореєю. Отримані в роботі результати є внеском до загальної теорії перекладу та фонетики корейської мови.

Апробацію роботи було здійснено на Міжнародній науково-практичній конференції "AD ORBEM PER LINGUAS. До світу через мови" (16-17 травня 2024 року).

Структура роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, анотації корейською мовою, списку використаних джерел та додатків.

У вступі розглянуто значимість обраної теми, визначено мету та завдання дослідження, обрано предмет і об'єкт, окреслено методи та матеріали, що використовувалися при написанні роботи, а також зазначено наукову і практичну новизну, апробацію та структуру роботи.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи транслітерації та транскрипції, розглянуто системи передачі корейської мови.

У другому розділі – проаналізовано особливості та проблематику створення систем транскрипції та транслітерації; розглянуто фонетичні особливості

корейського алфавіту; досліджено подібні та відмінні риси української та корейської фонетичних систем.

У третьому розділі розроблено нову систему транскрипції та транслітерації; досліджено можливі варіації використання цих систем та впроваджено нові системи в практику.

У висновках узагальнено результати дослідження. Повний обсяг становить 78 сторінок.

РОЗДІЛ 1

СИСТЕМИ ТРАНСКРИПЦІЇ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ ЯК СПОСОБИ ПЕРЕДАЧІ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ

Тема транскрипції та транслітерації широко вивчається в різних галузях лінгвістики і перекладознавства. Багато науковців зосереджували свою увагу на вивченні цих процесів, підкреслюючи їхню важливість для збереження культурної ідентичності та мовного розмаїття. Ця тема набуває все більшого значення, оскільки міжнародна комунікація стає невід'ємною частиною повсякденного життя, а глобалізація постійно прогресує. Сучасні виклики, пов'язані з масовим поширенням цифрових технологій та інформаційних ресурсів, також сприяють подальшому дослідженню та розвитку методів транскрипції та транслітерації для забезпечення точної передачі даних між мовами та культурами.

У сучасному світі глобалізації та швидкого обміну інформацією передачі слів з однієї мови на іншу набуває особливого значення. Транскрипція та транслітерація відіграють важливу роль у забезпеченні точної і зрозумілої комунікації між культурами та мовами. Ці процеси необхідні для збереження культурної ідентичності, точної передачі інформації і сприяння міжнародному співробітництву.

Транскрипція і транслітерація зберігають і передають мовні особливості, необхідні для правильного розпізнавання і розуміння текстів. У контексті наукових досліджень, міжкультурних відносин і технологій точність передачі мовної інформації має вирішальне значення. Наприклад, використання точної транскрипції та транслітерації у наукових роботах і документах зберігає зміст і контекст оригінального тексту.

Крім того, у сфері бізнесу та міжнародної торгівлі правильна передача назв брендів, продуктів і послуг різними мовами має важливе значення для успішних маркетингових стратегій і позиціонування на ринку. Відомі компанії виділяють значні ресурси на адаптацію своїх назв і слоганів до місцевих культурних і мовних особливостей, не втрачаючи при цьому їхнього первісного значення.

Транскрипція та транслітерація також важливі у технологічних галузях. Наприклад, в інформатиці та програмуванні правильна передача назв файлів, змінних і команд між різними мовами програмування та операційними системами важлива для забезпечення стабільності програмного забезпечення.

Загалом, транскрипція і транслітерація не лише допомагають зберегти особливості мови, але й полегшують спілкування між країнами та забезпечують точну і правильну передачу інформації в глобалізованому світі.

1.1. Визначення концепції практичної транскрипції та транслітерації

Передача іноземних слів мовами з різними системами письма завжди був актуальним завданням. Тривалий час використовувався метод транслітерації, але він мав суттєві недоліки. Це пов'язано з тим, що в минулому спілкування між країнами було майже виключно письмовим, оскільки засоби зв'язку, які передають інформацію за допомогою звуку, не були розвинені. Тому основною вимогою до передачі власних назв була не звукова, а графічна схожість. (Чорнуватий, 2013, с. 271)

Однак, із розвитком технологій, зокрема телебачення та радіо, звукова передача інформації стала набагато важливішою. Це створило необхідність у системах, які могли б краще відображати звукову подібність між мовами. Сьогодні, з появою інтернету і глобалізацією комунікацій, точна передача звучання іншомовних слів стала критично важливою для коректного розуміння та спілкування в міжнародному контексті.

У середині ХХ століття перекладачі почали активно застосовувати транскрипцію для збереження оригінального звучання власних назв. Завдяки практичній транскрипції можна збагатити лексичний запас мови, передаючи імена чи терміни зі збереженням їхнього звучання. Термін «практична транскрипція» був запроваджений відомим лінгвістом Джоном Рупертом Ферсом у 1934 році і згодом популяризований його послідовниками в англійській лінгвістичній традиції (권성미, 2017).

З часом багато лінгвістів розробили власні підходи до розуміння практичної транскрипції, тому її визначення можуть дещо відрізнитися, але сенс залишається незмінним. Її популяризатор, Джон Руперт Ферс, вважав, що «Практична

транскрипція – це запис іноземних імен та назв за допомогою орфографічної системи мови, на яку вони передаються; спосіб додачі слів однієї мови в текст іншої з приблизним збереженням її звукового образу у вихідній мові, а також з можливим врахуванням написання в оригіналі та сформованих традицій» (국립국어연구원, 1996).

М. П. Кочерган визначав транскрипцію як спосіб запису усного мовлення з метою максимально точної передачі вимови (Кочерган, 2008, с. 121).

За О. В. Суперанською, «Практична транскрипція – це спосіб передачі слів однієї мови засобами звичайної орфографії іншої мови за для потреб практики – преси, наукової та художньої літератури, картографії, реклами, бібліографії та іншого. Практична транскрипція має на увазі вихідний матеріал, процес передачі і його кінцевий результат» (Суперанська, 2017, с. 15).

В. Н. Ярцева писала, що «практична транскрипція — це запис іншомовних слів засобами національного алфавіту з урахуванням їх вимови. Практична транскрипція ґрунтується на правилах передачі графем або графічних сполучень однієї мови графемами або графічними сполученнями іншої мови, причому на відміну від транслітерації ці правила повинні враховувати те, як графеми і графічні сполучення вимовляються в кожному конкретному випадку» (Ярцева, 1990, с. 517).

Проаналізувавши ці визначення, можна зробити висновок, що практична транскрипція – це спосіб запису слів іноземної мови з метою точного відтворення їхнього звукового образу.

Використання практичної транскрипції може призводити до певних втрат через відмінності у фонетичному складі мов, що призводить до неточностей у передачі звучання слів. При передачі іншомовних слів на українську мову за допомогою практичної транскрипції часто виникають нетипові для української мови комбінації літер. Проте важливо надавати перевагу звуковій відповідності над буквеною, щоб максимально точно передати слова (Дідух, 2012, с. 196).

Вважається, що практична транскрипція використовується для ряду цілей, зокрема:

- Передачі текстів мертвих мов, які мали важкодоступну або маловідому писемність, таких як давньоперська чи давньогрецька.

- Передачі текстів живих мов зі складною писемністю більш доступними засобами, наприклад, для китайської, корейської чи арабської мов.
- Передачі власних імен та неперекладних слів з живих мов у специфічних випадках, наприклад, під час міжнародних контактів (Суперанська, 2017, с. 33).

Завдяки збереженню ідентичності слова, практична транскрипція знаходить широке застосування у сферах вивчення мови: транскрипція допомагає людям, які на початковому етапі вивчення мови, краще засвоїти вимову, покращити навички розуміння мови на слух і практикувати вимову; полегшує вивчення структури та особливостей усної мови в різних контекстах; за допомогою транскрипції можна передавати з однієї мови на іншу такі поняття, як географічні об'єкти, небесні тіла, назви організацій, фірм, готелів, ресторанів, газет, журналів, творів мистецтва тощо (Дорошенко, 2006).

Транслітерація – це більш формальний та чіткий спосіб передачі літер однієї мови іншою.

Створення транслітерації припадає на кінець XIX століття, коли під час організації наукових бібліотек у Пруссії постала необхідність транслітерувати слова з кириличної, арабської, індійської та інших письмових систем на латиницю. Тоді були розроблені перші рекомендації з транслітерації для таких бібліотек, які згодом стали основою для перенесення нелатинських систем письма на латиницю. Цю транслітерацію здебільшого використовували для складання бібліографічних покажчиків і каталогів. Нині ж транслітерація застосовується в широкому спектрі, включаючи оформлення закордонних паспортів, дипломів, складання резюме іноземними мовами та переклад власних назв латиницею у листуванні.

Поняття «транслітерація» походить від латинських слів «trans» – через і «littera» – буква, і визначається як спосіб передачі слів з однієї письмової системи в іншу на основі графічного складу мови-джерела (김선철, 2012, с.15). Транслітерація може бути представлена різними типами: точним (точна заміна кожного знака), послабленим (заміна лише частини знаків) і розширеним (особливе представлення сполук знаків у новій системі). Вона повинна дотримуватись наукових принципів системності,

точності та однозначності, хоча інколи ці вимоги можуть поступатися естетичним нормам і традиціям. Транслітерація, як правило, поступається транскрипції, яка орієнтована на звуковий склад слів. Правила транслітерації розробляє Міжнародна організація стандартів (ISO), що забезпечує її узгодженість і відповідність міжнародним стандартам. (Рубель В. А, 2009)

У наукових працях західних дослідників з перекладознавства часто містяться описи методів транскрипції та їх застосування. Наприклад, Пітер Ньюмарк, один з найвидатніших фахівців у цій галузі, зазначає, що такі методи використовуються при передачі іншомовних власних імен, географічних назв, а також назв різних організацій, таких як компанії, фірми, готелі, газети, журнали. Він підкреслював, що ці ж методи широко застосовуються і для передачі культурних реалій, тобто специфічних понять, що мають важливе значення для розуміння контексту і культури вихідної мови (국립국어연구원, 1996).

Метод транслітерації часто застосовується, коли у цільовій мові відсутні точні еквіваленти для перекладу. Це може статися, наприклад, у випадках, коли вихідна мова містить терміни або імена, що не мають аналогів у цільовій мові, і тому їх доводиться передавати через графічну форму. Важливо зазначити, що вибір методу транслітерації може бути зумовлений характеристиками вихідної мови, оскільки перекладач мусить враховувати різницю у письмових системах, щоб забезпечити точність і зрозумілість передачі інформації.

Проте варто відзначити, що транслітеровані терміни не обмежуються лише перекладацькою діяльністю. У самій вихідній мові є безліч слів, які пройшли процес транслітерації і вже стали частиною повсякденного вжитку. Після певного періоду адаптації ці терміни інтегруються у мову перекладу, ставши її невід'ємною частиною. Таке явище потребує уважного ставлення з боку перекладача, оскільки вимагає точного використання та збереження специфічних рис транслітерованих термінів, щоб уникнути непорозумінь і зберегти культурний контекст (송기중, 1996, с. 71).

У цьому контексті, важливим аспектом є те, що транслітерована лексика може змінюватися та адаптуватися в залежності від контексту використання, а також від еволюції мовних норм та стандартів. Тому перекладачам слід бути уважними до змін

і тенденцій у використанні транслітерованих термінів, щоб забезпечити їх коректне та адекватне вживання у перекладеній мові (Lee, 2017).

Також багато дослідників вважають, що транслітерація не підходить для передачі іноземних імен кирилицею та передачі імен, в мовах яких не використовуються латинські літери (корейська, китайська, японська, арабська). В таких випадках рекомендують робити транскрипцію на слух, проте через те, що в деяких мовах існують тони та інтонація, то такий підхід може викликати чимало труднощів. Тому при перекладі імен надають перевагу транскрипції, однак через невідповідність фонем різних мов досить складно зберегти точну вимову слова (Дідух, 2012 с. 149).

Практичну транскрипцію необхідно чітко відрізнити від транслітерації та перекладу. Вона застосовується тоді, коли переклад неможливий, і лексичні одиниці запозичуються з однієї мови в іншу без перекладу. Практична транскрипція передає іноземні слова виключно літерами алфавіту, тоді як транслітерація може використовувати додаткові знаки, якщо це необхідно. Головна мета практичної транскрипції — зберегти вимову слова, максимально точно передаючи його звучання, навіть якщо доводиться замінювати фонему, відсутню в мові, на яку здійснюється передача. Транслітерація, навпаки, відтворює слово побуквено, використовуючи літери іншого алфавіту. Під час транслітерації важливо забезпечити стабільність у заміні літер, уникати довільного використання різних символів для позначення одних і тих самих звуків. Кожен символ або знак повинні відповідати певному постійному та адекватному знаку з іншого алфавіту. На відміну від транскрипції, яка є специфічною для конкретної мови, транслітерація має універсальний характер і орієнтована на певну графічну систему. Транслітерація не обмежується лише алфавітом, а може включати спеціальні літери та діакритичні знаки (Дорошенко, 2006).

Існує дві основні точки зору щодо підходу до транслітерації. Одна з них стверджує, що транслітерація є механічним процесом, в якому знання мови джерела не є обов'язковим, оскільки вона базується виключно на буквальному заміні символів. Інша точка зору підкреслює, що транслітерація не є простою побуквеною заміною, а

повинна враховувати фонетичні особливості і звучання оригінального слова. Ця друга перспектива є більш поширеною в практичній транслітерації, що призвело до формування комбінованого підходу, який об'єднує елементи транскрипції і транслітерації. Такий підхід часто використовується в каталогах, де необхідно забезпечити єдину графічну основу для запису назв (장순규. 2019 с. 102).

Обидва методи — транскрипція та транслітерація, передають слова з однієї мови в іншу, але їхні підходи значно відрізняються. А. А. Реформатський зазначав, що «практична транскрипція призначена для впровадження іноземних слів і їх поєднань у текст, не виходячи за межі прийнятого алфавіту, тобто без додавання нових букв або спеціальних діакритичних знаків» (김민수, 1973).

Отже, практична транскрипція – це процес відтворення звукового образу іноземного слова за допомогою алфавіту іншої мови. Транслітерація – це побуквений спосіб передачі слів з однієї мови, на іншу. Важливо розуміти переваги та недоліки кожної з систем і знати в яких випадках їх краще використовувати.

1.2. Системи передачі корейської мови

Передача корейської мови іншими мовами є складним завданням через унікальні фонетичні та графічні особливості корейської писемності. Хангиль – корейська абетка – була створена у XV столітті і є однією з небагатьох писемностей, яка має чітку і зрозумілу фонетичну основу. Кожна літера в хангилі представляє окремий звук, що робить її надзвичайно простою у вивченні. Проте, коли мова йде про транслітерацію та транскрипцію корейської мови, це спричиняє значні труднощі для перекладачів.

Існують різні системи транслітерації та транскрипції корейської мови, розроблені для передачі слів-реалій, онімів та іншої безеквівалентної лексики. Наприклад, Нова латинізація корейської мови є найбільш поширеним методом передачі корейських слів латиницею, у випадку передачі корейських слів кирилицею, найчастіше перекладачі користуються системою Л. Р. Концевича. Ці системи дозволяють передавати корейські звуки за допомогою латинських та кирилических літер, що значно спрощує вимову для іноземців. Однак, жодна з цих систем не є

ідеальною, оскільки кожна має свої обмеження, пов'язані з втратою точності звукової передачі або складністю застосування у повсякденному житті.

1.2.1. Кириличні системи. На сьогоднішній момент, в Україні відсутні офіційні системи транскрипції та транслітерації. Перекладачі використовують системи радянських лінгвістів О. О. Холодовича або Л. Р. Концевича, також створюють власні системи. У цьому підрозділі ми розглянемо їх, дослідимо відмінності та проаналізуємо декілька найбільш відомих аматорських напрацювань, правил та систем, якими користуються перекладачі при перекладі корейських фільмів, серіалів і коміксів.

З 1960-х років і по тепер в українському корезнавстві розповсюджені дві основні системи – система О.О. Холодовича та система Л. Р. Концевича. Система О.О. Холодовича була розроблена у середині 1950-х років у його «Нарису граматики корейської мови (신지영, 2015). Зазвичай її використовують при перекладі спеціалізованої літератури. Система Л.Р. Концевича є більш практичною та для широкого користування. Вона була запропонована дещо пізніше в енциклопедичних виданнях та в нормативних виданнях з географії та картографії. Система Л. Р. Концевича поєднує в собі два незалежних принципи. Першим принципом є пряма передача складу слова корейської мови буквами кирилиці. Тобто, у багатьох випадках під час транскрибування використовується морфологічний принцип: скільки літер у корейському слові, стільки прямо відповідних їм літер алфавіту. Другим принципом є принцип фонетичний: алфавітом іншої мови передається не графічний склад слова, а його конкретна фонетична реалізація, тобто з урахуванням фонетичних та історичних чергувань, а також позиційних фонетичних змін.

Ці дві системи об'єднують елементи транскрипції та транслітерації, і є досить подібними в певних аспектах, проте мають деякі відмінності.

По-перше, спосіб передачі афrikати ㄷ на початку, всередині та в кінці слова. О. О. Холодович стверджує, що її слід передавати як [чж], тоді як Л. Р. Концевич вважає, що точніше буде позначення [дж]. Концевич аргументує це тим, що літера ㄷ є повнодзвінким приголосним і тому її слід передавати як [дж] (Концевич, 2013, с. 45).

Водночас О.О. Холодович впевнений, що африката ㅈ є дзвінкою і тому передає її як [чж] (신지영, 2017).

По-друге, зображення фонем ㄹ [р/л] у середині та в кінці слова. Л. Р. Концевич підкреслює, що коли ця фонема стоїть між голосними перед ㅎ [х], вона має передаватися як [р], а в кінці слова як [ль] (권성미, 2017). О. О. Холодович у своїй системі передає цю фонему в кінці слова як [л] (강미영, 2016). Л. Р. Концевич аргументує своє рішення тим, що цей звук є плавним сонорним приголосним середньої м'якості, тому точніше його передавати як [ль] (권성미, 2017).

Ще одна відмінність між цими системами полягає у позначенні сонорних носових приголосних [ㄴ] та [ㅇ]. О. О. Холодович позначає ці літери як [н] та [нь] (강미영, 2016), тоді як Л. Р. Концевич вважає, що їх можна позначати однаково, тобто обидва приголосні як [н] (권성미, 2017).

Останньою відмінністю у позначенні голосних літер є позначення [ㅓ] та [ㅜ]. У системі О. О. Холодовича літера [ㅓ] передається як [о], а [ㅜ] як [о] (강미영, 2016), що дозволяє розрізняти ці дві голосні. В системі Л. Р. Концевича ці літери не розрізняються і разом позначаються як [о] (권성미, 2017). Це підхід спрямований на спрощення запису та уніфікацію, хоча й може втратити нюанси звучання.

Тепер розгляньмо напрацювання корейської транскрипції та транслітерації, які використовують в Україні під час аматорського перекладу коміксів, серіалів та фільмів.

Одна з найвідоміших українських команд перекладу дорам Project U&A Lines (@ualines) дає наступні рекомендації:

Літера [ㅈ] на початку складу передається як [ч], а всередині слова — [чж]. Вони рекомендують забути про притаманне українській мові [дж], оскільки в корейців немає настільки чітких (дзвінких) звуків.

Літера [ㅊ] передається звуком [с], однак якщо після неї йдуть йотовані голосні та літера [ㅣ], то записуємо її як [ш].

Буква [ㅍ] в кінці слова дає звук [п]. Наприклад, 소지섭 – Со Чжі Соп, 황인엽 – Хван Ін Йоп.

Буква [ɫ] на початку слова завжди записується як [к]. Якщо вона між голосним або після дзвінких – [г]. (@ualines, 2022)

Існує ще одна неофіційна система транслітерації, яка була створена Романом Левченко на основі статей Юлії Ковальчук, Олени Щегель та перекладу твору “Паростка” Оленою Щегель.

Таблиця 1.1 (Роман Левченко, 2023)

Прості голосні (монофтонги)									
ɫ	ɣ	ɔ	ʉ	ɨ	ɪ	ɛ	ɛ̃	ɔ̃	ɫ̃
а	о	о	у	и	і	е	е	ве	ві

Таблиця 1.2 (Роман Левченко, 2023)

Складні голосні (дифтонги)										
ɫ̃	ɣ̃	ɔ̃	ʉ̃	ɨ̃	ɪ̃	ɛ̃	ɛ̃̃	ɔ̃̃	ɫ̃̃	ɫ̃̃̃
я	йо / бо	йо / бо	ю	є	є	ва	ве	во	ве	ий

За цією системою, звуки [ɣ̃] та [ɔ̃], коли вони знаходяться після приголосного, передаються українською мовою як [ьо]. Однак, якщо ці голосні слідуєть після приголосного [ɫ], який знаходиться на початку складу, то в такому випадку їх записують як [йо], щоб відобразити початкову йотованість і правильно передати звучання.

Щодо використання апострофа, автор системи зазначає, що він вживається на межі складів, зокрема між попередньою приголосною і наступною йотованою голосною.

Таблиця 1.3 (Роман Левченко, 2023)

		Приголосні																		
		ㄱ	ㄲ	ㅋ	ㅇ	ㄷ	ㅌ	ㄴ	ㄷ	ㅌ	ㅍ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅣ
	Фіналь	Г / К	КК	КХ	—	Д / Т	ТХ	С / Ш	СС / ШШ	ДЖ	ЧХ	ТТ	ЧЧ	Н	Р	Б / П	ПХ	ПП	М	Х
	Фіналь	К		Н	Т										Ль	П				

За автором, для приголосних звуків [ㄱ], [ㄷ], [ㅍ], [ㅌ], які розташовані на початку прізвищ, використовується транскрипція як [к], [т], [п], [ч]. У випадку інших слів, таких як особові імена, географічні назви або загальні терміни, ці звуки передаються як [г], [д], [б], [дж] на початку складу. Важливо зазначити, що приголосні [ㄱ], [ㄷ], [ㅍ], [ㅌ] на кінці складу транслітеруються як [к], [т], [п], [ч].

При транслітерації корейських звуків [ㄲ], [ㅌ], [ㅍ], [ㅑ], [ㅓ], які з'являються на початку слова, використовуються відповідно [к], [т], [п], [ч], [с]. Якщо ці звуки зустрічаються в середині слова, вони транслітеруються з подвоєнням: [кк], [тт], [пп], [чч], [сс].

Для звуків [ㄴ] і [ㄷ], що стоять перед йотованими голосними або [ㅣ], застосовується транслітерація як [ш] і [шш]. Звук [ㅇ], що знаходиться на початку складу перед голосною, не записується.

Щодо транслітерації складу [ㅘ], хоча він може бути переданий як [хі] з фонетичної точки зору, автор обирає транслітерацію як [хий] (Роман Левченко, 2023).

Таким чином, кириличні системи практичної транскрипції мають значну подібність, проте існують певні відмінності у їхніх деталях та особливостях. Крім того, можна спостерігати активний інтерес серед українців до розробки власної, суто української системи практичної транскрипції, що відповідає специфічним потребам і мовним традиціям країни.

1.2.2. Системи передачі латиницею. Існує багато різних способів передачі корейської мови латинськими літерами, кожен з яких розроблявся з урахуванням

специфіки вимови та фонетичних особливостей корейської мови. Кожна з цих систем мала свої особливості, що враховували звуки, притаманні корейській мові, які інколи важко передати. Це призвело до того, що з часом виникли різні підходи до транскрипції, які, хоча і мали на меті полегшити розуміння та вивчення корейської мови, насправді створили певний рівень складності через відмінності у передачі звуків.

Ці відмінності між системами практичної транскрипції є особливо помітними при написанні власних іменників та термінів. Для тих, хто стикається з корейською мовою вперше, може бути складно вибрати правильний спосіб написання або ж розібратися у тому, який варіант транскрипції найбільш прийнятний. Це ускладнює процес навчання, спілкування та перекладу, особливо у контексті культурних та міжмовних контактів. Важливим аспектом є і те, що у різних країнах використовуються різні системи, що ще більше підсилює ці складнощі.

Можна вважати, що спроби латинізації корейської мови розпочалися приблизно наприкінці 1800-х років, коли про Корею дізналися на Заході. З того часу і до сьогодні багато людей цікавляться латинізацією і існують десятки опублікованих систем.

Історію латинізації корейської мови можна умовно поділити на три етапи. Перший етап припадає приблизно на XIX століття, коли іноземцям було офіційно дозволено в'їзд до Кореї, і переважно вони розробляли рекомендації відповідно до власних потреб. Другий етап припадає на період японського панування, коли японські та корейські вчені приватно створювали та використовували рекомендації та нотатки. Третій етап – після визволення Кореї і до сьогодні, коли уряд офіційно прийняв і оприлюднив Закон про латинізацію та заохочував її використання (강미영, 2016, с.1).

Звичайно, існують окремі записи про латинізацію корейської мови ще до XIX століття, але поява систематичної системи транскрипції, як правило, датується початком XIX століття. Починаючи з пропозиції Філіпа Фр. фон Зібольда, німецького лікаря, який на той час був радником японського уряду, у 1832 році, до 1920-х років було опубліковано близько 27 рекомендацій (김민수, 1973, с. 289). З них ті, що з'явилися до 1880-х років, є нічим іншим, як відповідністю певних латинських символів корейському алфавіту. Більш повноцінна і систематична латинізація

національної мови з'явилася на початку 1880-х років, коли французькою, англійською та німецькою мовами були опубліковані корейські словники та підручники з вивчення корейської мови. «Словник корейської мови», укладений французькими місіонерами, був опублікований у 1880 році; «Граматика корейської мови» була опублікована у 1881 році; «Корейсько-англійський словник» був опублікований у 1890 році, «Вступ до корейської писемності та мови» Георга фон дер Габеленца, опублікований у 1892 році, там корейська лексика була латинізована за певним принципом. Однак до цього часу система транслітерації загалом не надто відхилялася від рівня відповідності корейської лексики та приголосних корейського алфавіту певним латинським символам (정희원, 1997, с. 25).

У 1903 році професори Університету Східної Японії видали «Каталог латинізованих географічних назв Кореї», де латинізували корейські географічні назви. До 1930-х років японські вчені активно розробляли та опублікували свої власні схеми латинізації. У 1933 році француз Агнуель (Ш. Гагенауер) розробив французьку фонетичну нотацію, а в 1935 році член Товариства корейської мови Чон Інсуп опублікував «Універсальну фонетичну транскрипцію корейської мови». Історично важливо, що праця Чон Інсупа мала великий вплив на «조선어음 로마자 표기법»(1940), яку розробило і опублікувало Товариство корейської мови, попередник Інституту Хангиль, а її принцип був успадкований у латинізації корейського алфавіту, опублікованій Міністерством освіти в 1959 році. Найвідомішою з систем латинізацій 1930-х років є так звана система латинізації Макк'юна-Райшауера, опублікована в 1939 році. Вона була розроблена Джорджем С. Макк'юном, американським місіонером, який був директором коледжу Синшіль в Пхеньяні, та Едвіном О. Райшауером, аспірантом на кафедрі історії Японії у Гарвардському університеті, у співпраці з науковцями в Кореї та за кордоном. З моменту публікації в 1939 році ця система стала найпоширенішою системою латинізацією корейської мови в англomовному світі (정희원, 1997, с. 26).

Дебати щодо латинізації продовжилися після закінчення японської окупації Кореї у 1945 році. Ані пропозиції щодо транслітерації Інституту Хангиля, ані пропозиції Макк'юна і Райшауера не отримали широкої громадської підтримки, тому

уряд на чолі з Комітетом академічних досліджень при Міністерстві освіти ухвалив і оприлюднив «Спосіб запису корейського алфавіту латиницею» у 1948 році. Це була перше напрацювання корейського уряду, яке було дуже схоже на систему Макк'юна-Райшауера, і воно використовувалося як офіційна система корейського уряду більше десяти років, доки не була переглянута в 1959 році. Тим часом, після визволення Кореї, у Сполучених Штатах було створено дві версії корейської транслітерації, засновані на фонематичній транскрипції. Одна з них - система Лукова (Lukoff), що з'явилася в 1947 році, а інша – так звана Єльська система, створена професором Єльського університету Семюелем Е. Мартіном у 1954 році. З них Єльська система досі є найбільш вживаною серед лінгвістів з науковими ступенями зі Сполучених Штатів, і вважається системою з відмінною точністю та організованістю (정희원, 1997, с. 28).

На той час проект Міністерства освіти 1948 року не набув широкого використання у Кореї, незважаючи на його офіційний статус протягом більш ніж десяти років, і виникла потреба в його перегляді. У 1959 році Міністерство освіти прийняло і оприлюднило другий проект Міністерства освіти, щоб уніфікувати латинізацію корейської мови в країні та за кордоном. Це була Система романізації корейської мови, яка позначала латинські літери відповідно до орфографії корейської абетки. Однак нова система не була широко прийнята громадськістю і лише частково використовувалася в підручниках, урядових публікаціях і картах, тоді як іноземні організації, такі як американські військові та англомовні газети, продовжували використовувати систему Макк'юна-Райшауера. Для того, щоб усунути ці невідповідності, наприкінці 1970-х років знову пролунав заклик до перегляду. У 1980-х роках Міністерство освіти знову переглянуло систему романізації і запропонувало систему, яка була майже ідентичною системі Макк'юна-Райшауера. Нова система романізації була прийнята в 1984 році і використовується дотепер (Нова латинізація корейської мови) (Chris Doll, 2017).

Одними з найбільш часто використовуваних систем є системи Макк'юна-Райшауера, Нова латинізація корейської мови та Єльська система латинізації корейської мови. Розгляньмо їх детальніше.

Почнемо з системи Макк'юна-Райшауера. Розробники цієї системи мали на меті спростити її для повсякденного використання, а не створити точний запис слів, тому вона є менш науковою (The National Institute of the Korean Language, 2017). Втім, повністю уникнути використання діакритичних знаків їм не вдалося, оскільки в корейській мові існує більше голосних звуків, ніж у латинському алфавіті. Як можна побачити у таблиці нижче, бреве – це діакритичний знак, який використовується для позначення голосних літер, таких як ㅓ [ö], ㅜ [yö], ㅡ [ü]; а також дифтонгів ㅜㅓ [wö] та ㅜㅗ [üi].

Таблиця 1.4 (George M. McCune, 1961, с. 6)

ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅣ	
a	ya	ö	yö	o	yo	u	yu	ü	i	
ㅙ	ㅛ	ㅜㅓ	ㅜㅗ	ㅘ	ㅙ	ㅚ	ㅛ	ㅜㅗ	ㅜㅓ	ㅜㅗ
ae	yae	e	ye	wa	wae	oe	wö	we	wi	üi

У системі Макк'юна-Райшауера придихові приголосні ㅋ, ㅌ, ㅍ, ㅍ позначаються як [k`], [t`], [ch`] та [p`], і відрізняються від звичайних приголосних лише наявністю апострофа (див. таблицю 1.2 нижче). Однак цей діакритичний знак часто сприймається не як маркер звуку, а як знак для поділу слова на склади. Наприклад, слово 마침표 – [mach`imp`yo], яке складається зі складів ma, ch`im та p`yo, може бути помилково розділене на склади як mach`, imp`, yo.

Таблиця 1.5 (George M. McCune, 1961, с. 6)

ㄱ	ㄲ	ㄴ	ㄷ	ㄸ	ㄹ	ㅁ	ㅂ	ㅃ	
k	kk / k	n	t	tt / -	r / l	m	p	pp / -	
ㅅ	ㅆ	ㅇ	ㅈ	ㅉ	ㅊ	ㅋ	ㅌ	ㅍ	ㅎ
s / t	ss / t	- / ng	ch / t	tch / -	ch' / t	k' / k	t' / t	p' / p	h / -

За правилами цієї системи, у випадках, коли звичайні приголосні ㄴ та ㄱ з'являються разом, використовується апостроф, і це звукосполучення позначається як [n`g] (오경목, 2007, ст. 7). Це було зроблено для того, щоб відрізнити сполучення літер ㄴㄱ від приголосного ㅇ, який записується як [ng]. Наприклад, слово 친구 буде записане як [ch`in'gu], а 조용 – як [choyong].

Однак в той самий час була створена Єльська система, яка мала на меті вдосконалити латинізацію корейської мови, надаючи більшу точність у передачі фонетичних особливостей. Вона була розроблена для покращення детальності і відповідності звуковим характеристикам корейської мови, що зробило її особливо цінною для академічних і дослідницьких цілей.

Єльська система латинізації – це система, створена американськими військовими під час Другої світової війни для латинізації мов Східної Азії. Ця система використовується для написання чотирьох мов: корейської, японської, мандаринської китайської та кантонської.

Єльська система латинізації колись використовувалася для викладання цих мов цивільним особам у Сполучених Штатах, але зараз нею користуються лише деякі теоретики лінгвістики. Система Макк'юна-Райшауера, яка передувала Єльській латиниці, десятиліттями використовувалася для викладання корейської мови в Сполучених Штатах, але останнім часом використовується Нова латинізація корейської мови, яка є стандартом у Південній Кореї (정희원, 1997, с. 29).

Єльська транскрипція корейської мови була розроблена Семюелем Мартіном та його колегами з Єльського університету приблизно через п'ять років після транскрипції Макк'юна-Райшауера. Вона широко використовується в лінгвістичному аналізі, оскільки краще підходить для представлення морфо-фонологічної структури слів, на відміну від транскрипції Макк'юна-Райшауера або Нової латинізації корейської мови, які зосереджуються на схожій вимові цілих слів. З точки зору морфо-фонології, Єльська система подібна до системи синхва корейської мови в Корейській Народно-Демократичній Республіці (Lee, 2013).

Єльська латинізація використовує однакову латинізацію для кожної приголосної, незалежно від її позиції. Розгляньмо наступні таблиці та проаналізуємо їх.

Таблиця 1.6 (엄익상, 2011, с. 8)

Прості голосні	ㅏ	ㅓ	ㅗ	ㅜ	ㅡ	ㅣ	ㅝ	ㅞ	ㅟ	ㅠ
	a	e	o	wu	u	i	ay	ey	oy	wi

Дифтонги	ㅑ	ㅓ	ㅗ	ㅜ	ㅝ	ㅞ	ㅟ	ㅠ	ㅡ	ㅢ
	ya	ye	yo	yu	yau	yey	wa	way	we	wey

Таблиця 1.7 (엄익상, 2011, с. 8)

Вибухові	ㄱ	ㅋ	ㆁ	ㄷ	ㅌ	ㅌ	ㅍ	ㅑ	ㅑ
	k	kk	kh	t	tt	th	p	pp	ph

Фрикативний	ㅅ	ㅆ	ㅎ
	s	ss	h
Сонорні носові	ㄴ	ㅇ	ㅇ
	n	m	ng
Сонорні плавні	ㄹ	ㄹ	
	l	l	

Африкат	ㅈ	ㅉ	ㅊ
	c	cc	ch

За Єльською системою, початковий приголосний [ㅇ] не пишеться, оскільки його не чути.

За для позначення зупиняючого звуку використовують літеру [q].

Наприклад:

할일 - halq il, 할것 - halq kes, - 글자 kulq sa.

Якщо при транслітерації виникає плутанина, для розмежування попередньої та наступної літер використовуються розділові знаки. Вони також використовуються для позначення зміни звуку.

Наприклад:

늑은 - nulk.un, 같이 - kath.i

Верхня риска над голосною вказує на те, що це довгий звук. (Вважається, що у сеульському діалекті різниця між довгими та короткими звуками зникла з кінця 20-го століття).

말 māl – у значенні «мова» (довгий звук), 말 mal – у значенні «кінь» (короткий звук).

Однак таке позначення не полегшило використання системи, а, навпаки, спричинило ще більше плутанини, коли люди почали пропускати діакритичні знаки. Це стало причиною для розробки нової системи, яка змогла б вирішити ці проблеми та бути більш зрозумілою як для корейців, так і для іноземців. Таким чином, була створена Нова латинізація корейської мови.

Таблиця 1.7 (국립국어원, 2013, с. 159)

Прості голосні	ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅡ	ㅣ	ㅞ	ㅟ	ㅛ	ㅜ
	a	eo	o	u	eu	i	ae	e	oe	wi

Дифтонги	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅝ	ㅟ	ㅛ	ㅜ	ㅟ	ㅛ
	ya	yeo	yo	yu	yae	ye	wa	wae	wo	we	ui	

Розглядаючи таблиці, можна помітити, що в цій системі дифтонги формуються шляхом поєднання простих голосних із [y] або [w]. Винятком є дифтонг ㅟ, який передається як «wo», а не «weo», щоб спростити написання.

Нова латинізація корейської мови враховує вимову слів, що робить передачу фонетичних змін простішою. Наприклад, дифтонг [ㅟ] [ui], в залежності від позиції у слові, може звучати як [ui], [i] або [e] (National Academy of the Korean Language, 2001, с. 218). Однак у цій системі він завжди передається як [ui]. Наприклад, слово 강의실 (авдиторія), яке вимовляється як [강 : 의실] (kanisil), записується як «kanuisil» через уніфіковане позначення дифтонга [ㅟ] – [ui].

Таблиця 1.8 (국립국어원, 2013, с. 160)

Вибухові	ㄱ	ㄲ	ㅋ	ㄷ	ㄸ	ㅌ	ㅍ	ㅃ	ㅍ
	g, k	kk	k	d, t	tt	t	b, p	pp	p

Аффрикат	ㅅ	ㅆ	ㅈ
	j	jj	ch
Фрикативний	ㅅ	ㅆ	ㅎ
	s	ss	h
Сонорні носові	ㄴ	ㅇ	ㅇ
	n	m	ng
Сонорні плавні	ㄹ		
	r, l		

Приголосні ㄱ, ㄷ, ㅂ на початку слова позначаються як [g], [d], [b], а перед голосним або в кінці слова – як [k], [t], [p] (National Academy of the Korean Language, 2001, с. 218). Наприклад: 행복 (haengbok), 밑 (mit), 밥 (bap).

Плавний сонорний приголосний [ㄹ] [r/l] перед голосним позначається як [r], а перед приголосним або в кінці слова – як [l] (National Academy of the Korean Language, 2001, с. 220). Проте питання передачі цього приголосного досі викликає суперечки. Л. Р. Зіндер вважає, що ці звуки є позиційними алофонами однієї фонемі: [r] зустрічається між голосними, а [l] – в інших позиціях, наприклад: 달 [tal] – місяць, 어디로 [odiro] – куди, 뚫다 [tult'a] – свердлити (Зиндер, 1979, с. 154). Г. Рамстедт вважає, що сонанти [l/r] представляють одну фонему, що позначає в корейській мові одну графему. Він підкреслює, що корейська мова розглядає звуки [l/r] як одну фонему, протиставляючи коротке [r] довгому [ll] (G. J. Ramstedt, 1968, с. 176).

Отже, системи латинізації корейської мови мають різні особливості та застосування. Система Мак'юна-Райшауера є класичною та широко використовується, але має обмеження в точності передачі деяких звуків. Єльська система забезпечує детальнішу фонетичну передачу, що робить її корисною для наукових цілей, хоча її застосування є менш поширеним. Нова латинізація намагається поєднати точність з простотою і є зручнішою для загального користування, хоча може бути менш звичною для тих, хто використовує старі системи.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

В даному розділі ми проаналізували основні поняття «транскрипція» та «транслітерація», детально розглянули історії цих термінів та їх використання в перекладі. Під час дослідження було виявлено, що кожен з цих методів має як переваги так і недоліки. Наприклад, в іноземній мові точний фонетичний вигляд слова дозволяє зберегти практична транслітерація. Це особливо важливо, якщо потрібно точно передати вимову, наприклад, в академічних дослідженнях або при вивченні іноземних мов.

У свою чергу більш точним і формальним методом передачі написання іноземного слова за допомогою відповідних літер цільової мови є транслітерація. Цей метод поширений там, де важлива точність назв, термінів і власних імен, тобто в науково-технічних документах. Транслітерація забезпечує точну і стабільну систему відтворення текстів іншомовного походження, але не передбачає правильні фонетичні еквіваленти.

Під час нашого дослідження ми також зіткнулися з необхідністю розрізняти ці два поняття, оскільки транслітерація фокусується на схематичній відповідності, тоді як транскрипція – на фонетичній передачі. Дана відмінність особливо важлива в мовах, де існує кілька варіантів вимови однієї літери, наприклад, як корейські [ㅁ] і [ㅂ]/[ㅃ]. Це підтверджує важливість вибору методів, які передаватимуть інформацію відповідно до контексту.

Окрім загальних аспектів, була детально розглянута система кирилізації корейської мови, зокрема у працях О.О. Холодовича та Л. Р. Концевича. Аналіз цих систем показав, що вони відрізняються за точністю передачі деяких корейських фонем. Наприклад, звуки [ㅈ], [ㅊ] та [ㅌ]/[ㅎ] різняться залежно від їхньої позиції у слові.

Системи латинізації, такі як система Макк'юна-Райшауера та Єльська система, демонструють високу точність вимови. Ці системи мають важливе значення для точного відтворення корейської мови, бо використовують діакритичні знаки для позначення різниці між звуками [ㅈ] і [ㅊ]. Однак така система вимагає додаткового

вивчення і зусиль для засвоєння особливостей та виявилася досить складною для використання в повсякденному житті.

Іншим важливим способом транслітерації є Нова латинізація корейської мови, яка мала на меті спростити латинський алфавіт для написання корейської мови. На відміну від системи Макк'юна-Райшауера, вона є простішою для розуміння і використання у повсякденному житті та офіційних документах, бо не використовує діакритичних знаків. Однак після розгляду цієї системи було зроблено висновок, що таке спрощення може поставити під загрозу фонетичну точність. Наприклад, різниця між голосними звуками [ㅏ] і [ㅑ] може бути втраченою, що призведе до непорозумінь у певних моментах.

Отже, ми змогли встановити, що кожна з розглянутих систем, залежно від цільового використання та контексту, має переваги та недоліки: Нова латиниця корейської мови підходить для повсякденного вжитку та офіційних документів, тоді як система Макк'юна-Райшауера та Єльська система забезпечують максимальну фонетичну точність і підходять для академічних цілей . В українському мовному середовищі системи кирилиці О. О. Холодовича і Л. Р. Концевича також довели свою ефективність, але, щоб відповідати сучасним вимогам фонетичної точності, потребують подальшого розвитку та доопрацювання. Дослідження в цьому розділі підсумовує основні точки бачення транскрипції та транслітерації, описує їх значення у передачі іншомовних виразів, слів.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА СТВОРЕННЯ СИСТЕМ ТРАНСКРИПЦІЇ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Створення системи транскрипції та транслітерації з корейської мови на українську має кілька особливостей. По-перше, значні відмінності у фонетичних і графічних системах обох мов потребують детального аналізу для забезпечення максимальної точності передачі звуків. Це вимагає розробки методів, які можуть адекватно відтворити корейські звуки українськими літерами, враховуючи складні правила вимови та зміни звуків у різних мовних контекстах (наприклад асиміляція приголосних). По-друге, різниця у побудові складів між двома мовами також ускладнює процес транскрипції та транслітерації, оскільки українська мова має інші правила побудови складів, що потребує адаптації.

Основними проблемами, з якими стикаються при розробці таких систем, є збереження фонетичної точності та забезпечення зрозумілості. Важливо створити систему, яка не лише передає звуки якомога точніше, але й є простою та інтуїтивно зрозумілою. Крім того, необхідно враховувати культурні особливості, щоб уникнути можливих непорозумінь або неправильного сприйняття транскрибованих або транслітерованих слів.

2.1. Корейський алфавіт та його фонетичні особливості

Фонетика – це розділ лінгвістики, який досліджує звукову будову мови на певному етапі її розвитку й функціонування. Вона включає вивчення звукових систем і процесів, що забезпечують комунікацію між людьми (김선철, 2012).

Звук є найменшою, неподільною одиницею мовного потоку, яка використовується для побудови складів, тактів та фраз, і є фундаментальною частиною мовленнєвого спілкування. З акустичного погляду звуки, які можуть бути тонами чи шумами, розрізняються за силою, висотою, довготою, тембром,

тональністю і шумністю. Ці характеристики визначають як фізичні, так і психоакустичні аспекти сприйняття звуків. Артикуляційні та акустичні ознаки звуків зумовлюють їх поділ на голосні, в основі яких лежать тони, та приголосні, в основі яких – шуми з незначним елементом тону. (Комарова & Розгон, 2014, с. 94)

У процесі проходження повітряного потоку через резонаторні порожнини (гортань → порожнина глотки → ротова і носова порожнини) з простого звуку утворюються конкретні голосні та приголосні звуки. (신지영, 2016, с. 2)

Голосними називаються звуки, які вимовляються, коли повітря безперешкодно виходить з рота через артикуляційний апарат. Приголосні – це звуки, які вимовляються, коли потік повітря переривається дією мовного апарату, наприклад, губ або язика.

Фонема – це найменша одиниця звукової системи мови, яка виконує розрізнювальну функцію, тобто служить для розрізнення значень слів і морфем. На відміну від звуків, які можуть бути різноманітними і мають фізичні характеристики, фонемі є абстрактними одиницями, що існують у свідомості носіїв мови. Вони не мають конкретного звучання, а можуть бути реалізовані через різні алофони – варіанти вимови, що не змінюють значення слова (Кочерган, 2008, с. 178).

Корейський алфавіт включає в себе 40 фонем, з яких 21 голосна та 19 приголосних. У корейській мові є одна фонема, яка не виконує функції утворення складів – [◦].

Голосний звук представляє собою звук, який вимовляється за участю голосу та відзначається вільною артикуляцією. Голосні звуки поділяються на звуки переднього та заднього рядів і високого, середнього та низького піднесення. Крім того, їхні характеристики визначаються положенням язика за місцем артикуляції та ступенем підняття (Мойсієнко та ін., 2010, с. 166).

Хангиль налічує 21 голосний звук – [ㅏ], [ㅑ], [ㅓ], [ㅕ], [ㅗ], [ㅛ], [ㅜ], [ㅠ], [ㅛ], [ㅝ], [ㅟ], [ㅡ], [ㅢ], [ㅣ], [ㅤ], [ㅥ], [ㅦ], [ㅧ], [ㅨ], [ㅩ], [ㅪ], [ㅫ], [ㅬ], [ㅭ], [ㅮ].

В той час вони поділяються на монофтонги (звичайні голосні) та дифтонги. Монофтонг – це звук, при вимові якого від початку і до кінця положення ротового апарату не змінюється. В корейській мові існують такі монофтонги: [ㅏ], [ㅑ], [ㅓ],

[ㅏ], [ㅑ], [ㅓ], [ㅕ], [ㅗ], [ㅛ], [ㅜ], [ㅠ]. Проте в стандартній вимові такі монофтонги як [ㅓ] та [ㅜ] можуть відноситися до дифтонгів. (서울대학교 한국어문학연구소, 서울대학교 국어연구소, 서울대학교 언어교육원, 2017, с. 16)

Дифтонги – це звук, у якому від початку до кінця вимови форма ротового апарату змінюється. В хангилі налічується 11 дифтонгів: [ㅑ], [ㅓ], [ㅕ], [ㅠ], [ㅗ], [ㅛ], [ㅜ], [ㅠ], [ㅑ], [ㅓ], [ㅕ], [ㅠ]. В свою чергу вони поділяються на «й»-подібні дифтонги: [ㅑ], [ㅓ], [ㅕ], [ㅠ], [ㅗ], [ㅛ] та «у»-подібні дифтонги: [ㅓ], [ㅕ], [ㅗ], [ㅛ], [ㅜ], [ㅠ], а також один дифтонг [ㅑ].

Голосні звуки корейської мови класифікують за рядом та висотою. Вони бувають переднього ряду та заднього ряду. За висотою поділяються на голосні високого, середнього та низького піднесення.

Таблиця 1.1 (이진호, 2021, с. 53)

За рядом За висотою	Передній ряд		Задній ряд	
	Неогублені	Огублені	Неогублені	Огублені
Високе піднесення	ㅣ	ㅓ	ㅡ	ㅗ
Середнє піднесення	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅛ
Низьке піднесення	ㅕ		ㅗ	

Дивлячись на таблицю, ми можемо побачити, що голосні [ㅣ], [ㅓ], [ㅡ] й [ㅗ] є голосними високого піднесення, голосні [ㅑ], [ㅓ], [ㅕ], [ㅛ] – голосні середнього піднесення, [ㅕ], [ㅗ] – низького піднесення. За рядом голосні [ㅣ], [ㅑ], [ㅕ] – голосні переднього ряду, неогублені, [ㅓ], [ㅓ] – голосні переднього ряду, огублені; [ㅡ], [ㅕ], [ㅗ] – голосні заднього ряду, неогублені, [ㅗ], [ㅛ] – голосні заднього ряду, огублені.

Також голосні корейської мови поділяються на 3 групи: темні, світлі та нейтральні. Звуки [ㅗ], [ㅑ], [ㅛ], [ㅜ] – є світлими, [ㅏ], [ㅓ], [ㅕ], [ㅠ] – темними та [ㅡ], [ㅣ] – нейтральними. (서울대학교 한국어문학연구소, 서울대학교 국어연구소, 서울대학교 언어교육원, 2017, с. 17)

Приголосні звуки – це звуки, які формуються шляхом використання як голосу, так і шуму, або лише шуму. Під час їх вимови потік повітря, проходячи через ротову порожнину, зіштовхується з різноманітними перешкодами. Артикуляція приголосного звуку є напруженою. Приголосні можуть відрізнятися місцем та способом творення та артикуляцією. (Мойсієнко та ін., 2010, с. 171)

Корейська мова налічує 19 приголосних. Вони поділяються за місцем творення та артикуляцією.

Таблиця 1.2 (심현주, 2021, с. 58)

Артикуляція			За місцем творення				
			Білабіальні	Альвеолярні	Середньопіднебінні	Задньоязикові	Гортанні
Обструенти	Проривні	Прості	ㅂ	ㅈ		ㄱ	
		Придихові	ㅃ	ㅉ		ㅋ	
		Дзвінкі	ㅄ	ㅊ		ㆁ	
	Фрикативні	Прості		ㅅ			ㅇ*
		Дзвінкі		ㅆ			
	Африкативні	Прості			ㅈ		
		Придихові			ㅊ		
		Дзвінкі			ㅉ		
	Сонорні	Носові		ㅁ	ㄴ		ㅇ
Плавні			ㄹ				

* ㅇ – деякі корезнавці відносять цей звук до простих приголосних, деякі до дзвінких приголосних, а деякі вважають, що цей звук не відноситься ні до простих, ні до дзвінких.

Згідно з Шім Хьонджу, за місцем творення приголосні звуки корейської мови поділяються на білабіальні ([ㅂ], [ㅃ], [ㅄ]), альвеолярні ([ㅈ], [ㅉ], [ㅊ], [ㅅ], [ㅆ], [ㄴ]),

- за участю голосу та шуму;
- за місцем творення;
- за способом творення;
- за твердістю і м'якістю (А.К Мойсієнко та ін., 2010, с. 102).

За участю голосу та шуму розрізняють шумні (які в той час поділяються на дзвінкі та глухі) й сонорні. Шумні: дзвінкі – [б], [д], [д'], [з], [з'], [дз], [дз'], [дж], [ж], [г], [г]; глухі – [ф], [п], [т], [т'], [с], [с'], [ц], [ц'], [ч], [ш], [к], [х]. Сонорні: [м], [н], [н'], [р], [р'], [л], [л'], [в], [й] (А.К Мойсієнко та ін., 2010, с. 103)

Дзвінкі та глухі приголосні складають пари. Наприклад: [б] – [п], [д] – [т], [з] – [с] та інші.

Приголосні фонемі протиставляються за наявністю чи відсутністю м'якшення. Власне м'якою є лише фонема [й]. В українській мові 9 пар приголосних протиставляються твердістю-м'якістю: [д] – [д'], [т] – [т'], [з] – [з'], [с] – [с'], [ц] – [ц'], [н] – [н'], [дз] – [дз'], [р] – [р']. Лише твердими бувають губні [б], [п], [в], [м], [ф], шиплячі [ж], [ч], [ш], [дж], задньоязикові [г], [к], [х] і фарингальний [г].

За способом творення шумні приголосні поділяються на проривні (зімкнені): [б], [д], [д'], [г], [п], [т], [т'], [к]; щілинні: [з], [ж], [з'], [г], [ф], [с], [ш], [с'], [х]; африкати: [дз], [дж], [дз'], [ц], [ч], [ц']. Сонорні приголосні – зімкнено-прохідні: [м], [н], [н'], [л], [л']; щілинні: [в], [й]; дрижачі: [р], [р'].

Порівнюючи приголосні фонемі української та корейської мов, можна виявити як спільні риси, так і відмінності. Як зазначалося раніше, українська фонетична система містить більше приголосних фонем, ніж корейська. Артикуляційно приголосні в обох мовах поділяються на обструенти та сонорні, а за способом творення – на проривні, фрикативні та африкативні. Однак, сонорні звуки в українській мові додатково класифікуються на зімкнено-прохідні, щілинні та дрижачі, тоді як в корейській фонетиці такого поділу немає, і вони поділяються на носові та плавні.

За участю голосу приголосні фонемі української мови поділяються на дзвінкі та глухі, в корейській мові – на прості, придихові та дзвінкі. Особливістю приголосних українських фонем є наявність або відсутність м'якшення. Українська

мова також має свистячі та шиплячі приголосні, а також чітке розрізнення між дзвінкими та глухими звуками.

У корейській мові існують так звані «пари приголосних»: прості, придихові та дзвінки. Ця класифікація додає унікальності корейській фонетичній системі. Прості приголосні вимовляються без додаткового тиску повітря, придихові – з додатковим видихом, а дзвінки – з посиленням звучанням голосу. Це розрізнення є специфічним для корейської мови і не має прямого аналогу в українській фонетичній системі.

Отже, аналізуючи фонетичні системи української та корейської мов, можна виділити кілька ключових відмінностей. Українська мова має 6 голосних і 32 приголосні фонем, включаючи м'які приголосні, свистячі та шиплячі звуки, що додає її фонетичній системі складності. Корейська мова має 21 голосну фонему, включаючи дифтонги, і 19 приголосних фонем, серед яких є подвійні приголосні. В українській мові відсутні дифтонги, але присутні йотовані голосні, тоді як у корейській таких немає. Крім того, сонорні звуки в українській мові поділяються на зімкнено-прохідні, щілинні та дрижачі, тоді як у корейській – на носові та плавні. Загалом, українська мова демонструє складність і багатство приголосних звуків, тоді як корейська вирізняється різноманітністю і складністю системи голосних фонем.

2.3. Проблематика створення практичної системи транскрипції та транслітерації з корейської мови на українську

Проблема створення системи української практичної транскрипції корейських власних назв стала надзвичайно актуальною. У зв'язку з активним розвитком дипломатичних та економічних відносин між Україною та Південною Кореєю, українці дедалі частіше стикаються з необхідністю адекватної передачі корейських слів українською мовою. Відсутність української системи практичної транскрипції змушує перекладачів використовувати іноземні системи, які важко адаптувати до українських мовних стандартів. Це призводить до незлагодженості та неорганізованості у сферах перекладу та спілкування.

Розвиток дипломатичних зв'язків між двома країнами включає візити високопосадовців, підписання угод про співпрацю, відкриття нових торгових

представництв та культурних центрів. Це сприяє зростанню кількості українських громадян, які відвідують Південну Корею з туристичними, навчальними або робочими цілями, а також зростанню кількості корейців, які приїжджають в Україну. В результаті цього взаємного обміну культур, виникає необхідність у стандартизованій системі транскрипції, яка б сприяла точному та зрозумілому передаванню імен та назв, що значно полегшить комунікацію.

Важливим аспектом є також розвиток інформаційних технологій та медіа, які активно висвітлюють події в обох країнах. Журналісти, блогери та аналітики стикаються з проблемою правильної передачі корейських імен та назв українською мовою. Це особливо актуально в контексті соціальних мереж, де швидкість та точність інформації відіграють вирішальну роль. Відсутність уніфікованої системи транскрипції може призвести до плутанини та неправильної інтерпретації інформації.

Окрім того, зростає кількість студентів та викладачів, які вивчають та викладають корейську мову та культуру. В університетах України відкриваються нові кафедри та курси корейської мови, а також проводяться наукові конференції та семінари, присвячені корейській філології. Для академічної спільноти наявність стандартизованої системи транскрипції є необхідною для підготовки наукових праць, перекладу літератури та проведення досліджень.

На сьогодні в Україні для транскрипції корейських власних назв використовуються системи розроблені О. О. Холодовичем та Л. Р. Концевичем. Однак, останнім часом спостерігається тенденція до створення перекладачами власних систем практичних транскрипцій, що часто призводить до викривлення звукового складу мови та плутанини серед людей, які не знайомі з корейською мовою. Система Л. Р. Концевича, яка базується на транскрипції О. О. Холодовича, була розроблена в середині 1960-х років і нині є застарілою, через що перекладачі рідко звертаються до неї. Цю систему зазвичай використовують для перекладу спеціалізованої літератури, але в медійному просторі та загальному вжитку часто можна побачити найбільш несподівані форми перекладу власних імен, топонімів та безеквівалентної лексики. Це відбувається через те, що переклади зазвичай робляться

на слух, без використання систем та правил, або використовуються варіанти корейських слів, записаних латиницею.

Система О. О. Холодовича була однією з перших спроб адаптації корейських звуків до кирилиці, і хоча вона має свої переваги, її використання нині також обмежене. Причина цього полягає в тому, що вона була розроблена за інших лінгвістичних та культурних умов, що не враховують сучасних тенденцій і потреб.

Система Л. Р. Концевича є більш сучасною та більше відповідає вимогам сучасної мови. Проте вона не є орієнтованою на українську фонетичну систему, тому при її використанні перекладачі можуть допускати багато помилок та неточностей.

Тенденція до створення персоналізованих систем транскрипції серед перекладачів є відповіддю на брак уніфікованого підходу. Проте такі системи часто спричиняють плутанину, оскільки кожен перекладач може мати свій власний підхід до передачі звуків, що не завжди відповідає правилам української фонетики. Це ускладнює розуміння і знижує якість перекладу, особливо в умовах, де точність є критичною, наприклад, у новинах, офіційних документах або освітніх матеріалах.

Головною проблемою створення практичної системи транскрипції та транслітерації є велика відмінність у фонетичному плані між корейською та українською мовами. Українська та корейська мови, що належать до різних мовних сімей (індоєвропейської та алтайської відповідно), мають значні відмінності у фонетичних системах, які відображаються в їхній звуковій структурі та артикуляційних особливостях. В українській мові присутні чіткі відмінності між м'якими та твердими приголосними, а також між дзвінкими та глухими. Натомість у корейській мові ці відмінності виражені не так сильно, і приголосні класифікуються за іншими критеріями: прості, придихові та подвоєні (ㄷ-ㅌ-ㅊ, ㅈ-ㅉ-ㅊ, ㅆ-ㅆ-ㅆ).

Ця відсутність протиставлення твердих і м'яких, дзвінких і глухих приголосних у корейській мові призводить до змін у передачі корейських слів українською фонетикою та графікою. У лексичних запозиченнях корейської мови в українській придихові приголосні часто передаються як сполучення приголосного з [x], а напружені – подвоєними приголосними. Однак нерідко і придихові, і напружені корейські приголосні передаються звичайними приголосними (Синишин, 2007).

Наприклад, традиційну корейську страву «김치» українці зазвичай пишуть як «кімчі» замість «кімчхі», що є спрощенням звукової комбінації. Аналогічно, вид спорту «태권도» в загальному вжитку має форму «теквондо» замість «тхеквондо».

Відсутність точної відповідності при транскрипції слів з однієї мови на іншу та у зворотному напрямку часто викликає труднощі. Під час транскрипції корейських слів латиницею та їх перетворення на українську, може виникати розбіжність у написанні через втрату частини фонетичної інформації.

Наприклад, корейське прізвище 최, яке зазвичай транскрибується латиницею як Choi, в українській мові записується як Чхве. Проте, якщо це українське написання знову транскрибувати на латиницю для міжнародних документів, воно може виглядати як Chwe, що значно відрізняється від оригіналу (Lee, 2017). Це показує, як зв'язок між вихідним словом і транскрибованим варіантом може розриватися.

Наприклад, ім'я південнокорейської фехтувальниці на шаблях 최수영 в загальному вжитку стало «Чой Суйон». Це калька з англійського варіанту «Choi Sooyeon», що є прикладом неточного перекладу.

Ще один випадок показує проблеми з транскрипцією в роботі О. М. Щегель. Ім'я корейської фігуристки 김연아 було транскрибоване англійською як Yu-na Kim (або Yuna Kim). Українські журналісти, які не знали правильного звучання імені, використовували англійське написання і в статтях часто писали про спортсменку як Юну Кім (а також Ю-на, Ю-На та Ю На). Однак, якщо це ім'я транскрибувати назад корейською, отримаємо 김유나 (або 김윤아), що є зовсім іншим іменем (Щегель, 2009, с. 80).

Точне відтворення корейських власних іменників українською мовою ускладнене через відмінності в системах письма та транскрипції. Корейська мова використовує складове письмо, тоді як українська – фонологічне, що ускладнює читання корейських слів українцями, навіть якщо вони знайомі з корейськими літерами.

Для передачі корейських лексичних одиниць перекладачі, які не володіють корейською мовою, часто використовують латинізацію – мову-посередник для перекладу з корейської на українську. Однак, без глибокого знання системи

транслітерації, передати точний зміст може бути непросто, і часто виникають викривлення у написанні.

Конфлікт між історичною традицією та актуальними правилами транскрипції часто виникає у процесі перекладу корейських власних імен і прізвищ. Мова постійно розвивається, і перекладачі можуть опинитися в ситуації, коли їм потрібно вирішити, чи дотримуватися традиційних варіантів написання, які вже стали нормою, чи переходити до нових систем транскрипції, що можуть спричинити нестабільність у написанні.

О. М. Щегель зазначає, що «деякі корейські імена були транскрибовані українською мовою давно і закріпилися в цьому вигляді. Зокрема, це стосується імен відомих особистостей і політичних діячів, таких як Кім Ір-Сен і Кім Сен-Ір. Ці імена стали відомими українцям саме у такій формі, тому заміна їх на відповідники за сучасними правилами транскрипції (Кім Іль-Сон, Кім Сон-Іль) може бути недоцільною» (Щегель, 2009, с. 82).

Таким чином, перекладачам потрібно зважати на мовну традицію і дотримуватися усталених форм написання власних назв, навіть якщо це може призвести до деяких неточностей у транскрипції.

Враховуючи всі ці аспекти, можна зробити висновок, що розробка та впровадження системи української практичної транскрипції корейських власних назв є важливим кроком для подальшого зміцнення відносин між двома країнами та покращення міжкультурної комунікації. Це завдання потребує уваги з боку лінгвістів, перекладачів, державних органів та освітніх установ, щоб забезпечити створення ефективної та стандартизованої системи, яка б задовольняла потреби сучасного суспільства.

2.4 Методологічний підрозділ дослідження

Дослідження, проведене в магістерській роботі, мало на меті розробити систему транскрипції та транслітерації з корейської мови на українську з урахуванням фонетичних особливостей обох мов. Під час дослідження були використані різні методи та прийоми. Для досягнення поставленої мети дослідження проводилося поетапно: аналіз літератури, порівняльний аналіз систем мови та практичне застосування розробленої системи.

З точки зору методів дослідження, поєднання різних елементів якісного та кількісного аналізу дозволило вивчити та оцінити проблеми транскрипції та транслітерації між корейською та українською мовами.

Перший етап дослідження включав детальний огляд літератури з питань транскрипції та транслітерації.

В результаті було отримано чітке розуміння основних понять транскрипції та транслітерації. Було проаналізовано не лише загальну теорію транслітерації, а й літературу, присвячену особливостям передачі корейських звуків іншими системами письма (кирилицею та латиницею).

Також зроблено критичний аналіз найпоширеніших систем транслітерації та транскрипції корейської мови, таких як система О.О. Холодовича, Л.Р. Концевича, латинська система Макк'юна-Райшауера, Єльська система та Нова латинізація корейської мови. Ці системи були порівняні, проаналізовані й визначені їх переваги та недоліки у використанні.

У другій частині проведено детальний порівняльний аналіз фонетичних систем двох мов з метою виявлення особливостей, які слід враховувати при розробці практичних систем транскрипції та транслітерації.

Було проведено фонетичний аналіз для виявлення основних відмінностей між фонологічними системами корейської та української мов. В результаті було виявлено, що в корейській мові є певні голосні ([ㅏ], [ㅓ] тощо), які не мають прямих відповідників в українській мові. Крім того, корейські приголосні, наприклад, такі як [ㄹ], вимовляються як [ль] або [р] залежно від їхньої позиції в слові.

Для порівняння артикуляційних та фонетичних відмінностей між двома мовами було застосовано порівняльний метод. Це дозволило встановити правила адаптації звуків з корейської мови в українську. Наприклад, такі корейські приголосні, як [ㅁ] та [ㅃ], можуть бути передані як [п]/[б] та [ч]/[дж] відповідно, в залежності від положення в слові.

У розділі 3 було розроблено правила передачі корейських звуків українською мовою. У цьому дослідженні було створено таблицю відповідностей усіх корейських фонем, включаючи голосні та приголосні.

Були використані методи інтерпретації та класифікації для систематизації корейських звуків за їх типами (голосні, приголосні та дифтонги) та створення системи адаптації кожного звуку до української фонетичної системи. Наприклад, для звука [ㅏ] було обрано українське звукосполучення [ва], а для звука [ㅑ] – [во].

Для того, щоб забезпечити єдиний підхід до транслітерації та транскрипції, ми дотримувалися системного підходу і розробили загальні правила, які можна застосовувати в будь-яких ситуаціях, включаючи адаптацію в текстах, іменах, назвах міст тощо.

Розроблена система транслітерації також була протестована на прикладах власних назв. За допомогою методу вибірки, було відібрано різні іменники, зокрема власні імена, назви міст та типові корейські традиційні страви, що часто зустрічаються в українсько-корейському міжмовному спілкуванні. У цьому тестуванні було використано експериментальний підхід. Як зазначалося вище, було проаналізовано кілька типових прикладів корейських власних назв (імен, географічних назв та корейських страв), щоб перевірити, наскільки точно запропонована система перетворює корейські звуки на українські.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У цьому розділі були розглянуті проблеми та особливості створення системи транслітерації та транскрипції з корейської мови на українську. Аналіз фонетичних особливостей корейського алфавіту, хангиль, показав, що він суттєво відрізняється від української фонетичної системи. Особливо це стосується звуків для яких в українській мові немає точних відповідників, таких як [ㅈ] та [ㅊ]. Ці відмінності демонструють нам, що для якомога точнішої передачі корейських фонетичних особливостей в українській мові, важливо використовувати спеціальні методи та правила.

Дослідження фонетичних систем двох мов виявило, що у способах вимови і відтворення звуків існують значні відмінності. Наприклад, у корейській мові багато звуків мають широкий діапазон завдяки їхній позиції у словах, а в українській мові більшість звуків є більш закритими та глибокими. Це свідчить про те, що для досягнення максимальної точності та зрозумілості при адаптації корейських слів, враховуючи фонетичні особливості кожної мови, необхідно розробити спеціальні правила транскрипції. Наприклад, фонетичні особливості, такі як фонема [ㅁ], можуть змінюватися залежно від їхньої позиції, наприклад, на початку або в середині слова.

Проте паралельно з цим було виявлено, що між системами української та корейської мови є певна схожість. Наприклад, в обох мовах є звуки, які можна транскрибувати без втрати фонетичної інформації. Дуже добре адаптовані до української фонологічної системи такі звуки, як [ㅁ], [ㄴ] та [ㄷ], вони можуть спростити процес транслітерації певних корейських слів. Більш структурований підхід дасть можливість розробити уніфіковану систему, яка б ураховувала як відмінності так і подібності між мовами.

Через нездатність української графіки точно відтворювати деякі корейські звуки, розробка практичної системи транслітерації та транскрипції з корейської мови на українську стикається з багатьма труднощами. В основному це стосується особливих корейських голосних, які не мають прямого відповідника в українській мові, такі як [ㅓ] та [ㅕ]. Крім того, процес ретранскрипції також ускладнюється

відсутністю точних відповідностей при передачі слів з однієї мови на іншу. Наприклад, корейські географічні назви та власні імена звучать дуже схоже в обох мовах, але при спробі передати їх транскрипцією виникають проблеми з правильною інтерпретацією та вимовою.

Точна передача корейських власних іменників українською мовою ще одна проблема, з якою мають діло дослідники. Оскільки власні назви є невіддільним компонентом будь-якої мови і культури, вони відображують багатогранність життя народу, тому неправильне позначення може призвести до втрати або спотворення значення слова.

До того ж, були виявлені розбіжності між перекладацькою традицією передачі слів у корейській мові та сучасними правилами транскрипції. Деякі зі старих систем вже не відповідають сучасним вимогам транскрипції та лінгвістичної точності, хоча використовувалися у ЗМІ та академічних колах певний час. Ці системи не враховували фонетичні особливості корейської мови так детально і точно, як потрібно сьогодні, та часто базувалися на інших принципах. Отже, щоб забезпечити послідовне застосування принципів транскрипції та транслітерації в різних контекстах, зокрема в освітніх матеріалах, офіційних документах і засобах масової інформації, потрібні більш узгоджені стандарти.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ ТРАНСКРИПЦІЇ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВИ

Розробка системи транслітерації та транскрипції з корейської мови на українську є важливим кроком у розвитку міжмовної комунікації. Така система забезпечує точне відтворення звукових та графічних особливостей корейської мови за допомогою українського алфавіту. Система має практичне застосування, наприклад, для перекладу текстів, створення навчальних матеріалів та збереження автентичності власних назв. Використання стандартизованої системи забезпечує точність і послідовність перекладу корейських слів українською мовою. У цьому розділі описано основні принципи розробки такої системи, її структуру та можливі застосування в різних сферах діяльності.

3.1 Розробка практичної системи транскрипції

Розробка практичної системи транслітерації є важливим кроком на шляху до створення системи, яка точно відтворює корейські слова українською мовою. Основне завдання транслітерації – за допомогою української фонетики передати звучання іншомовного слова, не змінюючи його вимови. Це завдання особливо складне в контексті фонем, які не мають прямого аналога, оскільки фонетичні системи корейської та української мов дуже відрізняються.

При розробці системи необхідно враховувати відмінності у вимові голосних і приголосних звуків. Також важливо, щоб система була зручною у використанні для широкого кола користувачів, включаючи перекладачів, лінгвістів та тих, хто вивчає корейську мову.

3.1.1 Прості голосні

Таблиця 3.1

Спосіб творення	Місце творення				
	Підняття	Ряд			
		Передній		Задній	
		Українська	Корейська	Українська	Корейська
	Високе	i	ㅣ, ㅍ	у	ㅡ, ㅓ
	Високо-середнє	и	-		-
	Середнє	e	ㅑ, ㅓ	o	ㅗ, ㅜ
	Низьке		ㅕ	a	ㅓ

Аналіз цієї таблиці дозволяє простежити подібності та відмінності між українськими та корейськими голосними фонемами.

Українська фонема [i] та корейська фонема [ㅣ].

Українська фонема [i] та корейська фонема [ㅣ] - це голосні звуки переднього ряду з високим підняттям язика. Це означає, що обидва звуки вимовляються шляхом підняття спинки язика до піднебіння, а отже, місце і спосіб вимови схожі. Однак між цими звуками є деякі артикуляційні та фонетичні відмінності, які необхідно враховувати.

Українська фонема [i] належить до голосних переднього ряду. При вимові цієї голосної спинка язика розміщується якомога ближче до піднебіння, а губи не округлюються. Важливим аспектом вимови [i] в українській мові є те, що вона має бути рівною та чіткою, незалежно від тривалості та позиції в слові.

Аналогічно, корейська фонема [ㅣ] утворюється підняттям спинки язика до піднебіння без округлення губ. Артикуляційно вона дуже схожа на український звук [i]. Обидва звуки є голосними переднього ряду, язик залишається в передній частині рота, а повітря вільно проходить через вузький простір між язиком і піднебінням.

Корейська фонема [ㅍ].

Корейська фонема [ㅍ] складається з двох звуків: [ㅓ] – [u] та [ㅣ] – [i]. Хоча в українській мові відсутні дифтонги, аналогом корейського [ㅍ] може бути

звукосполучення [ві], оскільки обидва ці звуки мають схожі артикуляційні характеристики.

Корейський дифтонг [ɨ] утворюється шляхом плавного переходу від [ɯ] до [ɪ], що схоже на українське звукосполучення [ві], де [у] плавно переходить у [в]. В обох випадках артикуляція починається з округлених губ і високого підняття язика, а потім язик зміщується вперед до піднебіння для вимови [і] без округлення губ.

Українська [у] та корейська [ɯ].

Українська [у] та корейська [ɯ] мають багато спільного в артикуляції, оскільки обидві фонемі належать до голосних високого підняття і заднього ряду. Це означає, що при їх вимові задня частина язика піднімається до піднебіння, а губи округлюються, що забезпечує характерне звучання для обох фонем.

В обох випадках при вимові цих фонем язик перебуває в задній частині ротової порожнини, максимально наближений до піднебіння.

Як українська [у], так і корейська [ɯ] є голосними високого підняття, тобто при їх вимові задня частина язика піднімається до найвищого можливого положення, не торкаючись піднебіння. Це створює вузький прохід для повітря, що забезпечує специфічну акустичну якість цих звуків.

Українська [и] та корейська [ɨ].

Фонема [и] в українській мові та фонема [ɨ] у корейській мові відрізняються за місцем артикуляції, але мають схожі акустичні характеристики, що дозволяє провести певну відповідність між ними.

Фонема [и] належить до голосних високо-середнього підняття, тобто язик піднімається не так високо, як при вимові [і], але й не так низько, як при вимові середніх голосних.

[и] є голосною переднього ряду, тобто вимовляється ближче до передньої частини рота.

Фонема [ɨ] є голосною високого підняття, тобто при її вимові задня частина язика максимально піднімається до м'якого піднебіння. Це робить її ближчою до таких українських голосних, як [у] за підняттям.

[—] належить до голосних заднього ряду, це означає, що звук формується ближче до задньої частини ротової порожнини. Проте, на відміну від [y], губи не округлюються, що створює «плоскіший» звук.

Українська [e] та корейські [ㅔ] і [ㅚ].

Ці фонемі належать до голосних середнього підняття переднього ряду.

Українська [e] є голосною переднього ряду. Вона утворюється при частковому піднятті середньої частини язика до піднебіння, при цьому губи залишаються неокругленими.

Корейська фонема [ㅔ] також належить до голосних середнього підняття переднього ряду. Її вимова близька до українського [e], оскільки при її творенні язик частково піднімається до передньої частини ротової порожнини, а губи не округлюються. Це робить [ㅔ] близькою за звучанням до української [e], оскільки артикуляційна база в обох випадках є майже ідентичною.

Фонема [ㅚ], хоча також належить до голосних переднього ряду, має одну важливу відмінність – округлення губ. При її вимові язик піднімається до передньої частини рота, але на відміну від [ㅔ] чи українського [e], губи округлюються, що створює специфічний звук, більш схожий на звук [we] в українській мові. Округлення губ під час вимови [ㅚ] змінює акустичну якість звуку, наближаючи його до напівдифтонгу, який починається з [w] і плавно переходить до [e].

Фонема [ㅚ] утворюється з поєднанням звуку переднього ряду та округлених губ, що є рідкісним явищем в українській фонетичній системі.

Українська [o] та корейські [ㅓ] і [ㅜ].

Фонемі [o] в обох мовах належать до голосних заднього ряду і середнього підняття, що забезпечує їх подібність у вимові.

Українська [o] є голосною заднього ряду середнього підняття. Вона утворюється при піднятті середньої частини язика до м'якого піднебіння, при цьому губи округлюються. Округлення губ і середнє підняття язика є ключовими рисами, які визначають акустичну якість звуку [o] в українській мові.

Корейська [ㅜ] має подібну артикуляцію до українського [o], оскільки також належить до голосних заднього ряду середнього підняття і вимовляється з

округленням губ. Це округлення губ підсилює акустичну схожість між українською і корейською фонемами, що робить їх майже ідентичними за звучанням. Язик піднімається в задній частині рота, а губи створюють вузький прохід для повітря, як і в українському [o].

Фонема [ɔ] також належить до заднього ряду і середнього підняття, але на відміну від [ɔ̄] або українського [o], не супроводжується округленням губ. Це змінює тембр звука, роблячи його ближчим до відкритого [a]. Проте через подібне положення язика (задній ряд, середнє підняття) звук [ɔ] можна розглядати як проміжний між [o] та [a]. У деяких випадках його можуть записувати як [o], оскільки спосіб творення язиком є схожим, за винятком відсутності округлення губ, що надає звуку більш «плаского» характеру.

Корейська [ɰ].

Корейська фонема [ɰ] належить до голосних низького підняття переднього ряду і не має точного еквівалента в українській мові.

Фонема [ɰ] утворюється при низькому піднятті язика до передньої частини ротової порожнини. Це означає, що язик перебуває ближче до нижніх зубів, а губи залишаються неокругленими, що надає звуку більшої відкритості.

Через низьке підняття і передній ряд, [ɰ] звучить як більш «широкий» і відкритий звук порівняно з голосними середнього або високого підняття.

В українській мові немає голосної, яка б точно відповідала корейському [ɰ]. Найближчим аналогом може бути звук, схожий на дуже відкритий варіант [e].

Українська [a] та корейська [ɶ].

Українська фонема [a] та корейська [ɶ] є голосними низького піднесення і заднього ряду, що забезпечує їх майже ідентичну артикуляцію.

Обидві фонемні утворюються при низькому положенні язика в ротовій порожнині. При вимові [a] як в українській, так і [ɶ] у корейській, язик розміщується близько до нижніх зубів, що створює відкритий і гучний звук.

3.1.2 Складні голосні

У корейській мові дифтонги є важливою частиною звукової системи, що поєднують два голосних звуки в одному складі. Вони створюють характерну для мови

мелодійність та варіативність у вимові. В українській мові дифтонги як окрема фонетична категорія не існує, однак певні звукосполучення можуть бути схожі за звучанням або структурою. Розгляньмо дифтонги корейської мови та знайдімо їх аналоги в українській.

Таблиця 3.2

Дифтонги												
	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор
]-подібні	я	ㅑ	йо	ㅓ	йо	ㅓ	ю	ㅜ	є	ㅝ	є	ㅞ
ㅓ – подібні	ва	ㅓ	ві	ㅓ	во	ㅓ	ве	ㅓ	ве	ㅓ		
– - подібні	ий/і	ㅓ										

Українська [я] та корейська [ㅑ].

Корейський дифтонг [ㅑ] вимовляється як поєднання звуку [й] і голосного [а], що відповідає українському звуку [я]. Обидва звуки починаються з напівголосного [й], який плавно переходить у голосний [а], що робить їх дуже подібними з точки зору як акустики, так і артикуляції. В українській мові звук [я] також представляє поєднання цих двох елементів, що дає можливість його порівняння з корейським [ㅑ]. Варто зазначити, що в обох мовах цей звук належить до класу передньоязикових голосних, які вимовляються з участю напруження м'язів передньої частини язика.

Українська [йо] та корейські фонemi [ㅓ], [ㅜ].

Корейські фонemi [ㅓ] і [ㅜ] відповідають українському сполученню [йо], що можна порівняти з аналогічним утворенням в українській мові. [ㅓ] вимовляється як [й] + [о], що є цілком подібним до українського [йо], тоді як [ㅜ] представляє подібний звук, проте з характерним округленням голосного [о]. Обидва звуки починаються з напівголосного [й], який плавно переходить у голосний [о]. В українській мові звук [йо] поширений в багатьох словах і формах, таких як йогурт, його.

Українська [ю] та корейська [ㅓ].

Корейська фонема [ㅓ] має точну відповідність з українським звуком [ю], оскільки вона також утворюється поєднанням [й] та [у]. Як і у випадку зі звуками [я] та [йо], вимова починається з напівголосного [й], який поступово переходить у

голосний [y]. В українській мові звук [ю] є типовим у багатьох словах, таких як любов, юність, і є переднім огубленим голосним звуком.

Українське [є] та корейські дифтонги [ɛɨ], [ɛɨ̃].

Корейські фонемі [ɛɨ] та [ɛɨ̃] аналогічні до українського [є], оскільки вони також утворюються поєднанням [й] і [e]. В обох мовах ці звуки починаються з напівголосного [й], а потім переходять у передній голосний [e]. Вимова цих звуків включає напруження передньої частини язика, що робить їх подібними з акустичної та артикуляційної точки зору.

Українське [ва] та корейський дифтонг [ɔa].

Корейський дифтонг [ɔa] являє собою поєднання голосних [o] і [a], що аналогічно українському сполученню [oa]. В українській мові подібні комбінації голосних не є дуже поширеними, однак у деяких випадках перед звуком [oa] може з'являтися звук [в], що надає цій комбінації додаткову схожість з корейським [ɔa]. Наприклад, звук [ва] можна почути в українських словах ваза, вада, вакцина. Корейський [ɔa] має подібну артикуляцію, що робить ці звуки схожими не лише за акустикою, а й за способом утворення.

Українське [ві] та корейський дифтонг [ɨi].

У корейській мові дифтонг [ɨi] утворюється шляхом поєднання голосних [y] і [i], що є близьким до українського сполучення [ві]. Цей звук формується за допомогою плавного переходу від губного голосного [y] до переднього голосного [i]. В українській мові подібне поєднання можна побачити у словах, таких як вітер, він, віник.

Українське [во] та корейський дифтонг [ɨo].

Корейський дифтонг [ɨo] вимовляється як поєднання [y] та [o], що в певних аспектах нагадує українське звукосполучення [во]. Проте, варто зазначити, що в українській мові поєднання звуків [y] і [o] не є дуже поширеним і часто не зустрічається в такій формі. Зокрема, звук [y] перед [o] в українській може звучати дещо інакше, ніж у корейській. Тому, в адаптації цього корейського дифтонгу для української мови, часто застосовують поєднання [в] і [o], що дозволяє краще відповідати фонетичним особливостям української. Це забезпечує більш природне і

зрозуміле звучання для українських слухачів. Наприклад, звуки [в] та [о] у словах, таких як воля, вода і вогонь, формують подібну звукову структуру, яка хоча й відрізняється від корейського дифтонгу, все ж таки має певні спільні риси.

Українське [ве] та корейські дифтонги [ㅞ], [ㅟ].

Дифтонги [ㅞ] і [ㅟ] у корейській мові утворюються шляхом поєднання звуків [у] та [е]. Це створює звуки, які можуть нагадувати українське сполучення [ве]. У випадку з корейським дифтонгом [ㅞ], його звучання має певну схожість з українським [ве], особливо коли він використовується у словах, де українська фонетика передає подібне поєднання.

Аналогічно, дифтонг [ㅟ] також поєднує [у] і [е], що може бути порівнянне з українським звуком [ве]. В українській мові звук [ве] зустрічається у таких словах як вентилятор, велосипед. Хоча корейські дифтонги можуть відрізнятися від українських звуків через певну особливість у формуванні та вимові, проте їх загальна структура звучання має певні спільні риси.

Українські фонемі [ий], [і] та корейський дифтонг [ㅢ].

Корейський дифтонг [ㅢ] є одним з найскладніших для запису та вимови через те, що він поєднує два голосні: [и] та [і]. В українській мові існують сполучення, що мають певну схожість з цим дифтонгом, зокрема в словах, де використовуються форми з поєднанням [ий]. Наприклад, в словах дорожчий, гарний і живий можна знайти подібні артикуляційні особливості.

Також цей дифтонг може бути записаний як [і], коли стоїть в середині чи наприкінці слова. Хоча точна фонетична відповідність може бути не зовсім ідентичною, загальна структура звуків у цих словах може відображати певні спільні елементи з корейським дифтонгом [ㅢ].

3.1.3. Приголосні

Таблиця 3.3

Звучність	Спосіб творення	Участь голосу	Губні		Передньоязикові		Середньоязикові		Задньоязикові		Гортанні	
			Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор
Шумні	Проривні	Прості	б	ㅃ	д	ㅌ			г	ㄱ		
		Дзвінкі		ㅍ		ㅈ				ㅋ	ㅋ	
	Африкативні	Прості			ц/ч			ㅈ				
		Придихові						ㅊ				
	Дзвінкі				дз/дж/дз			ㅉ				
		Фрикативні (щілинні)	Прості	ф		с/ш	ㅅ					
	Дзвінкі				з/ж	ㅆ			х		г	ㅇ
		Зімкнено прохідні	Носові	м	ㅁ	н	ㄴ			ㅇ		
Сононі	Щілинні	Плавні			л	ㄹ						
			в				й					
	Дрижачі				р							

Корейська фонема [ㅃ] та українська фонема [б].

Українська фонема [б] є губною, проривною. Вона утворюється при повному змиканні губ, після чого відбувається вибух повітря під дією голосових зв'язок, що створює дзвінкий звук.

Корейська фонема [ㅃ] має дві основні варіації, що залежать від її позиції в слові. Коли [ㅃ] знаходиться на початку або в кінці складу, вона вимовляється як глухий звук, схожий на українську [п]. Це явище зумовлено тим, що в таких позиціях корейська фонема [ㅃ] відзначається слабшою артикуляцією і більше наближається до глухого звука. Однак, коли [ㅃ] розташована в середині слова або між голосними, вона звучить як дзвінка, подібно до українського [б].

Фонема [ㅃ] є губною і проривною, що робить її фонетично схожою на українське [б].

Корейська фонема [ㅍ] та українська фонема [п].

Українська фонема [п] є губною, проривною і глухою. При утворенні цього звуку відбувається повне змикання губ, після чого повітря різко виривається без участі голосових зв'язок.

Корейська фонема [ㅍ] є губною придиховою. Хоча вона має подібний спосіб творення до української [п], оскільки для її вимови також потрібно повне змикання губ, вона має одну важливу особливість — придих. Це означає, що після змикання губ і викиду повітря виникає додатковий придиховий шум. Це надає фонемі [ㅍ] специфічного звуку, який відрізняється від простого [п] в українській мові. Звукова артикуляція фонемі [ㅍ] включає не лише закриття губ, але й додатковий звуковий ефект, що робить її вимову більш виразною і дещо відмінною від українського [п].

Корейська фонема [ㅍㅍ].

Корейська фонема [ㅍㅍ] є подвоєною версією корейського [ㅍ] і позначає подвоєний приголосний звук, часто транскрибований як [пп]. Вона утворюється за допомогою повного змикання губ і значного тиску повітря при його вивільненні. Хоча цей звук не має придиху, як у корейській фонемі [ㅍ], він є більш напруженим і сильно артикуляційним у порівнянні з звичайним [п]. Голосові зв'язки залишаються розслабленими, що відрізняє фонему [ㅍㅍ] від звичайних приголосних звуків.

В українській мові немає точного аналога для цієї фонемі. Проте, її можна порівняти з [п], але вимовленим із значнішим зусиллям та напругою. Це схлже на подвоєний або посилений звук [п], який має більш виражене артикуляційну силу і інтенсивність порівняно з звичайним [п].

Корейська фонема [ㄷ] та українська фонема [д].

Українська фонема [д] є передньоязиковою, проривною і дзвінкою. Її утворення відбувається шляхом змикання передньої частини язика з альвеолами (зубними верхівками), після чого відбувається вибух повітря, супроводжуваний коливанням голосових зв'язок, що надає звуку дзвінкість і чіткість.

Корейська фонема [ㄷ] має подібні властивості до української [д], але з деякими відмінностями. Ця фонема є передньоязиковою і проривною, однак не має чітко вираженої дзвінкості або глухості. Її звучання змінюється залежно від позиції в слові. Зокрема, в корейській мові фонема [ㄷ] звучить як [т] на початку слова або в кінці складу, де вона наближається до глухого звука. В середині слова фонема [ㄷ] вимовляється як [д], що ближче до дзвінкого звучання. Тобто, хоча [ㄷ] має певні подібності з українським [д] у передньоязиковій артикуляції і проривності, її дзвінкість чи глухість змінюється в залежності від положення в слові.

Корейська фонема [ㅌ] та українська фонема [т].

Українська фонема [т] є передньоязиковою, глухою і проривною. Вона утворюється шляхом змикання передньої частини язика з альвеолами після чого відбувається вибух повітря без участі голосових зв'язок, що створює характерний глухий проривний звук.

Корейська фонема [ㅌ] також є передньоязиковою, але вона відрізняється від української [т] тим, що є придиховою. Хоча артикуляція [ㅌ] дуже схожа на українське [т], корейська фонема вимовляється з придихом. Це означає, що після змикання язика з альвеолами і викиду повітря, в корейському випадку додається додатковий шум придишу, який надає звуку специфічної звучності.

Корейська фонема [ㅍ].

Корейська фонема [ㅍ] є подвоєною версією фонемі [ㅍ] і звучить як подвоєний [тт]. При утворенні цього звука артикуляційні органи змикаються міцніше, ніж при

вимові звичайного [т], і розмикання є більш різким. Це створює чіткіший і твердіший звук у порівнянні зі звичайним [т]. Артикуляційна напруга при вимові [ʈ] є значною, що надає звуку інтенсивності і виразності.

Українське [т], вимовлене з підвищеною силою і без придишу, може частково нагадувати корейське [ʈ], хоча в українській фонетичній системі відсутня така артикуляційна напруга. Не дивлячись на те, що українське [т] і може мати деякі схожі риси з [ʈ], відмінності в інтенсивності і напрузі створюють чітку різницю у звучанні цих фонем.

Корейська фонема [ʈ] та українська фонема [т].

Українська фонема [т] є задньоязиковою, проривною і дзвінкою. Вона утворюється при змиканні задньої частини язика з м'яким піднебінням, а потім вибуху повітря, коли язик опускається від піднебіння.

Корейська фонема [ʈ], з іншого боку, також є задньоязиковою, проте її артикуляція має деякі особливості. В корейській мові [ʈ] не має чіткого розрізнення між дзвінками і глухими варіантами. В залежності від контексту та позиції в слові, фонема [ʈ] може вимовлятися як глухий [к] або як дзвінкий [г]. На початку слова і в кінці складу корейська фонема [ʈ], як правило, звучить ближче до глухого [к], що є аналогом українського [к]. У середині слова корейська фонема [ʈ] може звучати як дзвінкий [г]. Також це може бути особливо помітно у випадках, коли [ʈ] знаходиться між голосними або в умовах, де артикуляція ближче до дзвінкого звучання.

Корейська фонема [ɸ] та українська фонема [к].

Українська фонема [к] є задньоязиковою, глухою і проривною. Вона утворюється при змиканні задньої частини язика з м'яким піднебінням, після чого відбувається вибух повітря без участі голосових зв'язок. Це створює характерний глухий проривний звук, який чітко звучить у всіх позиціях.

Корейська фонема [ɸ] є задньоязиковою, але має деякі важливі відмінності від української [к]. Вона є придиховою, що означає, що при її вимові додається додатковий придиховий шум. Це відбувається завдяки тому, що при вимові фонемі [ɸ], після змикання язика з м'яким піднебінням і викиду повітря, створюється не

тільки проривний, але й придиховий звук, який робить фонему більш виразною і дещо іншою від звичайного українського [к].

Корейська фонема [ㄱ].

Корейська фонема [ㄱ] є подвоєною версією фонему [ㄱ], що звучить як подвоєний [кк]. Звук утворюється шляхом більш сильного змикання задньої частини язика з м'яким піднебінням. При цьому тиск повітря, що викидається при розмиканні, значно більший, що призводить до чіткішого і більш інтенсивного звучання. Хоча цей звук вимовляється без придишу, його артикуляція є більш напруженою і потужною в порівнянні зі звичайним [к].

В українській мові фонема [к], вимовлена з підвищеною напругою, без придишу, може частково нагадувати корейську фонему [ㄱ]. Хоча в українській фонетичній системі немає прямого аналога для подвоєного [кк], вимова [к] із значно більшою напругою та зусиллям створює ефект, подібний до корейської фонему [ㄱ].

Корейська фонема [ㄷ] та українська фонема [ч], [дж].

Українська фонема [ч] є передньоязиковою, шиплячою, зімкнено-щілинною (афrikативною) та глухою. Вона належить до класу шумних фонем, які утворюються внаслідок зімкнення та подальшого різкого розмикання артикуляційних органів, що створює характерний шиплячий звук.

Фонема [дж] також є передньоязиковою, шиплячою та зімкнено-щілинною, але, на відміну від [ч], вона характеризується дзвінкістю. Це означає, що при її творенні голосові зв'язки коливаються, утворюючи дзвінкий звук. Таким чином, [дж] є дзвінким відповідником глухого [ч].

Корейська фонема [ㄷ] є середньоязиковою, афrikативною і може звучати як [дж] або [ч]. Вона схожа за способом творення на українську [ч], але у корейській мові не розрізняються дзвінки та глухі приголосні. Натомість, важливою рисою є придиховість і посиленість.

Корейська фонема [ㅅ] та українська фонема [с].

Українська фонема [с] є передньоязиковою, глухою, фрикативною. Вона утворюється при проходженні повітря через вузьку щілину між язиком і верхніми зубами.

Корейська фонема [ʌ] може звучати як [с] або [ш] залежно від позиції в слові та звуків, що йдуть попереду і позаду. Хоча цей звук зазвичай вимовляється як [с], він може перетворюватися на [ш], коли стоїть перед голосним [і] або йотованими голосними. Така варіативність робить його дещо складнішим, ніж українське [с].

Корейська фонема [ʌ̃].

Корейська фонема [ʌ̃] є подвоєною версією фонемі [ʌ], яка звучить як подвоєний [сс]. При вимові [ʌ̃] передня частина язика сильніше притискається до верхніх зубів і альвеол, що робить звук різкішим і чіткішим.

Так само як і фонема [ʌ], яка може мати подібне звучання, фонема [ʌ̃] може перетворюватися на [ш] перед фонемою [і] або йотованими звуками, що додає ще більше варіативності у вимові.

В українській мові найближчим аналогом корейської фонемі [ʌ̃] є звук [с], вимовлений з підвищеною артикуляційною напругою. Хоча українське [с] може бути чітким і різким, у порівнянні з корейською [ʌ̃], проте у цій фонемі відсутні зміни у дзвінкості чи придиховості, а також артикуляційна напруга корейської фонемі [ʌ̃] може бути відсутньою.

Корейська фонема [ɸ] та українська фонема [х].

Українська фонема [х] є гортанною, глухою і фрикативною. Вона вимовляється шляхом проходження повітря через звужену щілину в гортані, що забезпечує чіткий і виразний звук. Фонема [х] в українській мові є одним з основних фрикативних звуків і має стабільне звучання в усіх позиціях.

Корейська фонема [ɸ] також є гортанною, фрикативною, і вимовляється як [х], що є подібним до української фонемі [х]. Вона утворюється при проходженні повітря через звужену щілину в гортані, що створює характерний фрикативний звук.

Корейська фонема [ɾ] та українська фонема [л], [р].

Корейська фонема [ɾ] є складною через свою артикуляційну варіативність і може звучати як [ль] або [р], залежно від позиції в слові. На початку складу вона близька до [р], а в середині або в кінці слова може вимовлятися як м'яка [ль]. Це робить корейську фонему [ɾ] схожою як на українське [ль], так і на [р].

Українська фонема [л] є передньоязиковою, дзвінкою і плавною. Вона утворюється при частковому змиканні язика з альвеолами, що дозволяє повітрю проходити через невелику щілину і створює м'який, дзвінкий звук.

Українська фонема [р] є передньоязиковою, дзвінкою. Вона утворюється при змиканні передньої частини язика з альвеолами і вібрації язика під дією голосових зв'язок, що створює виразний звук.

Корейська фонема [ㅁ] та українська фонема [м].

Корейська фонема [ㅁ] є губною, дзвінкою, носовою, і вона має характеристики, які дуже близькі до української фонемі [м].

Українська фонема [м] утворюється при повному змиканні губ, і звук проходить через ніс. Це губний звук, який звучить стабільно в різних позиціях слів.

Корейська фонема [ㄴ] та українська фонема [н].

Фонема [ㄴ] є передньоязиковою, носовою, дзвінкою. Вона утворюється при змиканні передньої частини язика з альвеолами, при цьому повітря виходить через ніс, а голосові зв'язки вібрують. Це типово дзвінкий носовий звук, подібний до українського [н].

Українська фонема [н] також є передньоязиковою, дзвінкою та носовою. Її вимова аналогічна до корейської фонемі [ㄴ], оскільки і в українській, і в корейській мові звук [н] утворюється через проходження повітря через ніс з одночасним змиканням язика з альвеолами.

[ㄴ] може з'являтися на початку, в середині та в кінці складу. Усі позиції мають однакову артикуляцію, але іноді цей звук може бути асимільованим або зникати в поєднанні з іншими звуками.

Корейська фонема [ㅇ] (н/нульовий початковий звук).

Фонема [ㅇ] має дві різні функції, залежно від її позиції:

На початку складу вона виконує функцію нульового звука і не вимовляється взагалі. Тобто, коли [ㅇ] стоїть на початку складу перед голосним, вона не вимовляється, а лише слугує графічною опорою для написання голосної фонемі.

В кінці складу [◦] вимовляється як носовий задньоязиковий звук [ŋ], що відповідає звуку [н] в українській мові. Цей звук утворюється при змиканні задньої частини язика з м'яким піднебінням, при цьому повітря виходить через ніс.

Якщо [◦] стоїть на початку складу, вона не вимовляється. В кінці складу вона завжди вимовляється як [н]. Це одна з найбільш характерних рис корейської фонетики.

Отже, фонеми української та корейської мови є схожими в певних аспектах і це дає змогу зіставити їх і створити систему практичної транскрипції для цих мов.

3.2 Розробка та практичне застосування системи транскрипції

Зважаючи на дослідження, яке ми здійснили в минулому підрозділі, можемо створити таблицю відповідності корейських фонем українським. Ця таблиця дозволить чітко визначити, як звуки корейської мови співвідносяться з українськими. Таблиця включатиме як прямі відповідності, так і найближчі аналоги, де точне відповідність відсутня, а також можливі варіанти транскрипції.

Таблиця 3.4

Прості голосні	
Корейська	Українська
ㅏ	а
ㅑ	о
ㅓ	о
ㅕ	у
ㅗ	и
ㅛ	і
ㅜ	ві
ㅡ	во
ㅝ	е
ㅟ	е

ㅏ (А) – корейська фонема ㅏ передається як українська [а].

ㅑ (О) – корейська фонема ㅑ передається як український звук [о].

ㅓ (О) – звук ㅓ також відповідає українському [о].

- ㅓ (У) – фонема ㅓ відповідає українському [y].
- ㅡ (И) – корейський звук ㅡ передається українським [и].
- ㅣ (I) – звук ㅣ передається українською фонемою [і].
- ㅑ (Vi) – корейська фонема ㅑ передається як [ві].
- ㅓ (Vo) – фонема ㅓ передається українським звукосполученням [во].
- ㅕ (E) – корейська фонема ㅕ відповідає українському [е].
- ㅖ (E) – фонема ㅖ також передається українським [е].

Таблиця 3.5

Складні голосні (дифтонги)	
Корейська	Українська
ㅑ	я
ㅓ	йо
ㅕ	йо
ㅖ	ю
ㅗ	є
ㅛ	є
ㅜ	ва
ㅠ	ві
ㅟ	во
ㅠ	ве
ㅡ	ве
ㅢ	ий / і

ㅑ — відповідає українському звуку [я].

ㅓ — передається як [йо].

ㅕ — також відповідає звуку [йо].

ㅖ — передається як [ю].

ㅗ — відповідає українському звуку [є].

ㅛ — також передається як [є].

ㅜ — відповідає звуку [ва].

ㅍ — передається як [ві].

ㅑ — відповідає українському звуку [во].

ㅓ — передається як [ве].

ㅕ — також відповідає [ве].

ㅗ — може передаватися як [ий] або [і], залежно від контексту. На початку слова передається як [ий], в середині та на кінці – як [і].

Таблиця 3.6

Приголосні					
Корейська	Українська	Корейська	Українська	Корейська	Українська
ㅂ	п/б	ㅃ	пп	ㅍ	пх
ㄷ	т/д	ㄸ	тт	ㅌ	тх
ㄱ	к/ґ	ㄲ	кк	ㅋ	кх
ㅈ	ч/дж	ㅉ	чч	ㅊ	чх
ㅅ	с/ш	ㅆ	сс/ш		
ㅎ	х	ㅏ	м	ㄴ	н
ㅇ	н	ㅇ	р/ль		

ㅂ — відповідає українським звукам [п] або [б], залежно від позиції у слові. На початку та в кінці слова ця фонема передається як [п], в середині слова як [б].

ㅃ — передається як [пп], з посиленням звучанням.

ㅍ — відповідає звуку [пх], з придихом.

ㄷ — може передаватися як [т] або [д], залежно від положення в слові. На початку та в кінці слова ця фонема передається як [т], в середині слова як [д].

ㄸ — передається як [тт].

ㅌ — відповідає звуку [тх], з придихом.

ㄱ — може відповідати українським звукам [к] або [ґ]. На початку та в кінці слова ця фонема передається як [к], в середині слова як [ґ].

ㄲ — передається як [кк], з посиленою вимовою.

ㅋ — відповідає звуку [кх], з придихом.

ㅈ — відповідає українським звукам [ч] або [дж], залежно від положення в слові.

На початку та в кінці слова ця фонема передається як [ч], в середині слова як [дж].

ㅉ — передається як [чч], з посиленою вимовою.

ㅊ — відповідає звуку [чх], з придихом.

ㅅ — може відповідати українським звукам [с] або [ш], залежно від голосної літери, що стоїть після неї. Як [ш] ця фонема записується в тих випадках, коли після неї йдуть йотовані голосні по типу [я], [ю], [є] або [і].

ㅆ — передається як [сс], з посиленою вимовою. Перед [і] або йотованими голосними записується як [ш].

ㅎ — відповідає звуку [х].

ㅁ — передається як [м].

ㄴ — відповідає звуку [н].

ㅇ — може передаватися як [н] в кінці складу або залишатися невимовленим, якщо на початку слова.

ㄹ — відповідає українському [р] або [ль], залежно від позиції у слові. На початку слова позначається як [р], в кінці слова як [ль].

Спробуємо застосувати цю таблицю на практиці та почнімо з корейських імен. Часто помилки виникають через калькування з англійської або спрощені підходи до запису, що не враховують особливостей корейської фонетики та української транскрипції. Тому важливо правильно відтворювати корейські імена на українському письмі, дотримуючись правил, які точно передають корейське звучання. Зараз ми розглянемо запис корейських імен, який часто використовують у ЗМІ та порівняємо його із записом за нашою таблицею.

1. 김건희 – Кім Конхі, а не Кім Кеонхі. Це приклад того, як правильно передавати [ㄱ] як [о], а не [ео].

2. 김연경 – Кім Йонгьон, а не Кім Йонгон.

3. 박근혜 – Пак Шінхе, на відміну від Пак Сінхе. Корейське [ㅈ] перед голосною [ㅣ] вимовляється ближче до [ш].

4. 박근혜 – Пак Гінхе, а не Пак Кінхе.

5. 윤석열 – Юн Сокийоль, а не Юн Сокель чи Юн Сокийол. Тут важливо правильно записати останній склад імені – "йоль", щоб уникнути англійської кальки.

6. 이가현 – Лі Гахьон, а не Лі Кахен.

7. 한지성 – Хан Джісон, а не Хан Джисон. Корейську [] передаємо як "і", а не «и», яка є калькою з російської транскрипції.

8. 활철순 – Хваль Чхольсун, а не Хвал Чулсун. Тут важливо правильно передати корейські приголосні [ㅈ] і [ㄷ].

9. 황현진 – Хван Хьонджін, а не Хван Хьонджин.

10. 양혜지 – Ян Хєджі, а не Ян Хеці.

Транслітерація корейських страв українською має відповідати правилам передачі корейських звуків, зберігаючи оригінальне звучання. Наступними розглянемо традиційні корейські страви.

1. 김밥 – кімпап, а не гімбап. Корейську [ㄱ] на початку слова слід передавати як [к], а не [г].

2. 김치 – кімчі, а не кімчі. Звук [ㅈ] правильно передається як [чх], щоб уникнути спрощеного [ч].

3. 비빔밥 – пібімпап, а не бібімпап. Корейське [ㅂ] на початку слів вимовляється як [п].

4. 김치찌개 – кімчіччіге, кімчі-чіге. Тут подвійне [ㅈ] правильно передається як [чч], а також [ㅈ] як [чх].

5. 불고기 – пульгогі, а не бульгогі. Звук [ㅂ] передається як [п], а [ㄱ] – як [г].

6. 잡채 – чапче, а не джабче. Подвійне [ㅈ] передається як [чх] для збереження автентичного звучання.

7. 부대찌개 – пудеччіге, а не будучжіге. [ㄱ] тут передається як [г], а [ㅈ] – як [чч].

8. 탕수육 – тхансуюк, а не тансюк. Придиховий звук [ㅍ] передається як [тх].

9. 곱국 – комгук, а не гомгук. [ㄱ] на початку слова слід передавати як [к], а в середині – як [г].

10. 감비빔 – кальбіччім, а не гальбі-джім. Звук [ㄱ] передається як [к], а подвійне [ㅈ] – як [чч].

Останніми ми розглянемо корейські міста.

1. 부산 – Пусан, а не Бусан. Корейська [ㅂ] на початку слова передається як [п], а не [б].
2. 대구 – Тегу, а не Дегу. Звук [ㄱ] у середині слова передається як [г].
3. 창원 – Чханвон, а не Чангвон. [ㅊ] передається як [чх], щоб зберегти придиховість.
4. 광주 – Кванджу, а не Кванчжу. Звук [ㅈ] передається як [дж], а не [чж].
5. 충청- Чхунчхон, а не Джунджонг. Придиховий [ㅊ] правильно передається як [чх].
6. 시흥 – Шіхин, а не Сихин. Звук [ㅅ] передається як [ш], а не [с].
7. 문경 – Мунгьон, а не Мунхьон. Звук ㅍ у середині слова передається як "г", а не як "х".
8. 상주 – Санджу, а не Санчжу. Подібно до попередніх прикладів, [ㅈ] тут передається як [дж], а не [чж].
9. 구미 – Кумі, а не Гумі. Звук [ㄱ] на початку слова передається як [к], а не "г".
10. 연평도 – Йонпхьондо, а не Йонпхендо. Подвійне [ㅍ] передається як [пх], зберігаючи правильний придих.

Отже, у цьому розділі ми створили таблицю корейського алфавіту та застосували її на практиці. Також ми транскрибували корейські імена, назви страв і міст за допомогою таблиці, та порівняли з записом, який популярний в мережі Інтернет, виправили помилки.

ВИНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У цьому розділі було розроблено систему транскрипції та транслітерації з корейської на українську мову, що має особливе значення у розвитку міжмовної комунікації. Основна мета цієї системи – це забезпечення точного відтворення корейських фонем та їх адаптації засобами української мови, враховуючи відмінності в фонетичних особливостях і артикуляції двох мов.

Одна із ключових сторін, яка була розглянута – це транскрипція простих голосних. Наприклад, корейська фонема [ㅏ] відповідає українській [а], а фонема [ㅑ] передається як [о]. Важливою ознакою є відмінності в артикуляції таких фонем, як [ㅡ], яка передається українським [и], та [ㅟ], що відповідає звукосполученню [ві]. Це дозволяє зберегти автентичність корейських слів при їх передачі українською мовою.

Окрім простих голосних, були розглянуті дифтонги, що є важливою частиною корейської фонетики. Наприклад, корейський дифтонг [ㅟ] передається українською як [я], що акустично та артикуляційно дуже схоже на український звук. Інші дифтонги, як [ㅟ] та [ㅟ], мають відповідники у формі українських звукосполучень [ва] та [во], що спрощує їх адаптацію до української системи.

Система також включає передачу корейських приголосних. Наприклад, корейська фонема [ㅂ] може передаватися як українська [б] або [п] залежно від позиції у слові, а фонема [ㅈ] – як [к] або [г], що враховує вимову та контекст використання. Важливою ознакою корейських приголосних є їх варіативність у залежності від позиції в слові, наприклад, [ㄷ] може вимовлятися як [р] на початку слова і як [ль] в кінці або у середині.

Крім того були досліджені приклади практичного застосування системи, такі як коректна передача корейських власних назв, переклад яких вимагає особливого підходу. Наприклад, ім'я 김건희 передається як Кім Конхі, що забезпечує точність у передачі звукових особливостей і дозволяє уникнути калькування з англійської. Подібні правила були застосовані для транслітерації назв міст та корейських страв, що забезпечать послідовність і стандартизацію в адаптації корейських слів.

Таким чином, розроблена система є важливим інструментом для практичного використання в різних сферах – медіа, освіті, перекладацькій діяльності – і дозволяє зберігати автентичність корейської мови, адаптуючи її до української фонетичної системи.

ВИСНОВКИ

У даній магістерській роботі ми провели дослідження, що охопило як теоретичні, так і практичні аспекти в розробці та впровадженні системи корейсько-української транскрипції та транслітерації. Метою нашої роботи було створення ефективної системи транскрибування корейських слів, яка була б точною та зручною для користувачів різних сфер діяльності та враховувала фонетичні особливості обох мов.

Підвищення якості міжмовної комунікації, яка має вирішальне значення для зміцнення економічних та культурних зв'язків між українською та корейською мовами, зумовило важливість створення такої системи. Переклад корейських слів на українську мову є складним завданням і вимагає встановлення спеціальних правил та стандартів, бо корейська мова має унікальну фонетичну структуру, яка суттєво відрізняється від української.

У першому розділі ми розглянули існуючі системи практичної транскрипції та транслітерації, які використовуються для перекладу корейських слів іншими мовами. Проаналізували найпоширеніші кириличні системи транскрипції корейських слів кирилицею – Л. Р. Концевича та О. О. Холодовича; система Л.Р. Концевича може спростити передачу багатьох корейських звуків, але не обов'язково точно відтворює корейські звуки, придатна для повсякденного використання; система О.О. Холодовича є дещо складною для практичного використання в повсякденних текстах, особливо в засобах масової інформації, ґрунтується на науковій точності.

Особливу увагу приділено дослідженню латинської системи транскрипції корейської мови, системі Макк'юна-Райшауера, Єльській системі та Новій латинізації корейської мови. Система Макк'юна-Райшауера – є досить точною у використанні через застосування діакритичних знаків для позначення звуків, але використання діакритичних знаків може ускладнити використання системи на практиці та в повсякденному житті. Нова латинізація корейської мови, яку офіційно затвердив корейський уряд, не використовує діакритичних знаків, що полегшує її використання, має спрощену структуру, але може передавати певні звуки корейської мови неточно.

Друга частина роботи присвячена порівнянню фонетичних систем корейської та української мов, що є основою для розробки систем транскрипції та транслітерації. Результати показали, що багато корейських фонем не мають прямої подібності до українських і ускладнюють точну транслітерацію. Наприклад, фонема [ㅓ], голосний середнього ряду в корейській мові, зазвичай передається українською літерою [o], проте вони не звучать абсолютно однаково. Схожі проблеми можуть бути і з іншими голосними, для яких немає чітких еквівалентів в українській мові, наприклад, [ㅗ] та [ㅜ]. У таких випадках ми запропонували використовувати більш близькі звукові еквіваленти.

Окремо було досліджено фонетичні особливості корейського алфавіту: голосних та приголосних, звучання яких залежить від місця розміщення літери у слові, розглянуто особливості та проблематику створення систем транскрипції та транслітерації з корейської на українську мови. Наприклад, [ㅍ]. У корейській мові ця фонема іноді вимовляється як [p] на початку слова і [ль] в середині та в кінці слова, що ускладнює її позначення українською мовою. У розробленій системі було запропоновано чітке правило, що [ㅍ] передається як [p] на початку слова і як [ль] в середині або в кінці слова.

У третьому розділі роботи було складено детальну таблицю відповідності для всіх голосних та приголосних звуків корейської мови з урахуванням їх артикуляційних особливостей. Наприклад, корейська фонема [ㅏ] передається як [a], [ㅓ] - як [y], а [ㅑ] - як [va].

Крім того, розглянули можливі варіації використання цієї системи в різних мовних ситуаціях на практичних прикладах правопису корейських власних назв і запропонували їх запис за нашою системою. Наприклад, 김건희 можна писати як Кім Конхі, щоб зберегти автентичність вимови та уникнути помилок, поширених в англійських адаптаціях. Також були запропоновані правила написання корейських топонімів, таких як 부산 (Пусан) та 인천 (Інчхон), з урахуванням особливостей корейської фонетики та української системи транскрипції.

Практичне значення системи полягає в тому, що вона забезпечує точність та узгодженість вживання корейських слів, дозволяє уникнути поширених помилок під час перекладу, що є важливою умовою для розвитку українсько-корейських міжкультурних зв'язків. Запропонована система може бути використана в різних сферах, таких як освіта, туризм, ЗМІ та офіційна документація.

Таким чином показано важливість стандартизації системи транслітерації та транскрипції з корейської мови на українську. Запропонована система є інноваційною, поєднує точність передачі фонетичних особливостей з простотою та зручністю використання, при цьому зберігає автентичність корейських слів та полегшує їх адаптацію до української мови. Це сприятиме покращенню якості інформаційного обміну та взаєморозумінню між Україною та Південною Кореєю. Отримані в роботі результати є внеском до загальної теорії перекладу та фонетики корейської мови.

초록

본 연구는 한국어에서 우크라이나어로의 전사 및 음역 시스템을 개발하는 것을 목표로 하고 있으며, 이를 통해 두 언어 간의 원활한 소통을 위한 방법론을 제시한다. 글로벌화가 가속화되고 있는 현대 사회에서, 다양한 문화와 언어 간의 교류는 점점 더 중요해지고 있다. 특히 한국과 우크라이나 간의 문화, 경제, 학술적 교류가 증가함에 따라, 언어적 장벽을 허물고 서로 간의 이해를 높이는 것이 필수적이다.

한국어와 우크라이나어는 각각 고유한 음운 체계와 문법 구조를 가지고 있어, 언어 간의 전환은 복잡한 작업이 된다. 이러한 이유로, 고유명사 및 특정 용어의 정확한 전사와 음역은 양국 간의 원활한 의사소통을 위한 중요한 요소로 떠오르고 있다. 예를 들어, 사람의 이름, 지명, 기업명 등은 각 언어의 문화적 배경을 반영하기 때문에, 이를 잘못 전사하거나 음역하게 되면 문화적 오해를 초래할 수 있다.

이러한 맥락에서 본 연구는 한국어 음소를 우크라이나어로 정확하게 재현할 수 있는 체계를 구축하고, 이를 통해 한국어와 우크라이나어 간의 언어적 소통을 개선하고자 한다. 연구는 음성학적, 음운론적 차이를 분석하고, 이로부터 두 언어의 소리 체계를 일치시킬 수 있는 방법을 제시하는 데 중점을 두고 있다. 이를 통해 문화적 차이를 고려한 보다 정교한 번역 및 커뮤니케이션의 가능성을 열어줄 것이다.

현대 사회에서 글로벌화가 진전됨에 따라, 문화와 언어 간의 교류가 빈번해지고 있다. 특히 한국과 우크라이나 간의 문화, 경제, 학술적 교류가 증가함에 따라, 정확한 언어적 전달이 매우 중요해졌다. 특히 사람의 이름, 지명, 기업명 등의 고유명사나 특정 용어의 정확한 전사 및 음역은 두 나라 간의 원활한 소통과 상호 이해에 필수적이다.

본 연구의 주요 목표는 이러한 고유명사 및 특정 용어들을 한국어에서 우크라이나어로 어떻게 정확하게 전사하고 음역할 수 있는지에 대한 체계적인 방법을 제시하는 것이다. 이 과정에서 한국어의 음운적 특성과 우크라이나어의 음운론적 구조의 차이점을 고려한 정확한 시스템을 구축하는 것이 연구의 핵심이다. 이를 통해 두 언어 간의 커뮤니케이션의 질을 향상시키고, 문화적 상호 이해를 높이는데 기여하고자 한다.

한국어와 우크라이나어 간의 음성학적 차이를 반영한 전사 및 음역 시스템은 여전히 부족한 상태이다. 과거 몇몇 학자들이 제시한 한국어의 전사 및 음역 시스템은 특정 언어들 간의 소리 전환에 집중했으나, 대부분 영어와의 비교에 한정되었고, 한국어와 우크라이나어 간의 직접적인 연구는 드물다. 이로 인해 우크라이나어 화자들이 한국어를 배우거나 이해하는 데 어려움이 발생할 수 있다.

예를 들어, 한국어의 자음 ㅂ, ㄷ, ㄱ 등의 발음은 단어의 위치에 따라 달라지며, 우크라이나어에서는 이와 같은 소리 차이를 정확히 표현하기 어렵다. 특히, 한국어에서 모음 ㅓ와 ㅕ는 우크라이나어에서 [e], [ɛ]로 표기할 수 있지만, 이는 문맥에 따라 다르다. 따라서 한국어의 복잡한 음운 구조를 효과적으로 전달할 수 있는 전사 및 음역 시스템이 필수적이다.

한국어는 21 개의 모음과 19 개의 자음으로 구성된 독특한 음운 체계를 가지고 있다. 이 중 다수는 우크라이나어에 명확한 대응음이 없기 때문에, 적절한 전사 및 음역을 개발하는 데 어려움이 있다. 예를 들어, 한국어 모음 [애]는 우크라이나어에서 명확한 대응음을 찾기 어렵고, 이에 따라 전사 방법도 달라져야 한다. 이러한 문제를 해결하기 위해, 본 연구에서는 각 모음과 자음의 음향학적 특성을 분석하여 대응표를 만들고자 하였다.

전사는 한 언어의 음운을 다른 언어로 전달하는 방식이며, 음역은 시각적 요소를 포함하여 문자의 형태까지 고려하는 방식이다. 전사는 소리의 유사성에 초점을 맞추고 있으며, 음역은 그래픽적 대응을 강조한다. 이 두 가지 방식은 각각의 특성과 목적에 따라 적절히 사용되어야 한다. 본 연구에서는 이러한 두 가지 방법을 통합하여, 한국어의 음운적 특성을 최대한 보존하면서도 우크라이나어로의 자연스러운 전달을 목표로 한다.

연구의 일환으로, 한국어 이름을 우크라이나어로 전사 및 음역하는 다양한 사례를 분석하였다. 예를 들어, '이민호'라는 이름은 [이]가 우크라이나어에서 [I]로, [민]은 [MiH]으로, [호]는 [Xo]로 전사된다. 이 과정에서 발생할 수 있는 다양한 발음상의 문제를 해결하기 위해, 각각의 발음을 문맥에 맞춰 조정하였다. 이러한 전사 방법은 고유명사의 정확한 전달뿐만 아니라, 한국 문화에 대한 이해를 높이는 데에도 기여할 것으로 기대된다.

또한, 한국어 지명에 대한 음역도 연구되었다. 예를 들어, '인천'이라는 지명은 우크라이나어에서 'Инцион'으로 음역되며, 이러한 음역이 원어의 발음을 어느 정도까지 보존하는지를 평가하였다. 이러한 작업은 한국어의 특성을 고려하면서도, 우크라이나어 화자들이 이해할 수 있는 형태로 제공되는 것이 중요하다.

본 연구는 한국어에서 우크라이나어로의 전사 및 음역 시스템 개발을 위한 기초 연구로, 향후 두 언어 간의 소통에 큰 기여를 할 것으로 예상된다. 이러한 시스템이 정립됨으로써, 한국어와 우크라이나어 간의 문화적 교류가 더욱 원활해질 것이며, 나아가 양국 간의 상호 이해와 협력 증진에 긍정적인 영향을 미칠 것으로 기대된다.

이와 같은 연구는 단순히 언어적 변환을 넘어, 문화적 맥락을 이해하고 소통하는 데 필요한 중요한 자료로 자리잡게 될 것이다. 향후 더 많은 연구와 실험을 통해 이 시스템을 지속적으로 개선하고, 다양한 언어적 상황에 적용할 수 있도록 노력할 예정이다. 이를 통해 한국어와

우크라이나어 간의 교류가 더욱 풍부해지고, 두 문화 간의 경계를 허물 수 있는 기회를 마련할 수 있기를 바란다.

또한, 이 연구는 두 나라의 교육 프로그램이나 외교 관계에서 유용하게 활용될 수 있으며, 학생들이나 직장인들이 해외에서의 의사소통에서 겪는 어려움을 줄이는 데 기여할 수 있다. 궁극적으로 이러한 시스템이 효과적으로 구현된다면, 한국과 우크라이나 간의 이해와 협력이 더욱 강화될 것이며, 양국의 우호적인 관계가 더욱 발전할 수 있는 기회를 제공할 것이다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

@ualines. (2022, 11 липня). *Поради з передачі корейських імен від команди перекладу дорам Project U&A Lines* [Post_verbosе]. https://t.me/amd_translator/177

Chris Doll. (2017). Korean Rōmaniz'atiōn: Is It Finally Time for The Library Of Congress to Stop Promoting McCuneReischauer and Adopt the Revised Romanization Scheme? *Journal of East Asian Libraries*, (165). Retrieved from <https://scholarsarchive.byu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2690&context=jeal>

Firth J.R. Paper in linguistics, 1934-1951. – L. 1957a. – XII, 233 p.

Grune, D. (2020). The academic romanization of korean from the national institute of korean language. 1–5. https://www.academia.edu/44194708/The_Academic_Romanization_of_Korean_from_the_National_Institute_of_Korean_Language

Lee, T. (2017, 5 липня). *A new proposal on the Romanization Korean Surnames*. Retrieved from http://koreanstudies.com/pipermail/koreanstudies_koreanstudies.com/2013-July/010430.html

McCune, G. M. (1961). *Tables of the McCune-Reischauer System for the Romanization of Korea*.

National Academy of the Korean Language. (2001). The government's new system of romanization for the Korean language. (41-ше вид., с. 215–225).

Ramstedt, G. J. (1997). *A Korean Grammar*. Suomalais-Ugrilainen seura.

The National Institute of the Korean Language. (2017). *Romanization of Korean*. 문화체육관광부 국립국어원. Retrieved from <http://www.korean.go.kr/eng/roman/roman.jsp>.

А.К Мойсієнко О.В Бас-Кононенко В.В Бондаренко. (2010). *Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика. Знання*.

Дідух, Л. В. (2012). *Збірник наукових праць Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії* (29-те вид.). Київ: ННДІУВІ.

Дорошенко, С. (2006). *Загальне мовознавство: Навчальний посібник*. Київ: Центр навчальної літератури.

Зиндер, Л. Р. (1979). *Загальна фонетика*.

Ковальчук, Ю. А. (2011). Проблеми та перспективи створення уніфікованої системи української практичної транскрипції корейських власних назв. *Мовні і концептуальні картини світу*, (36), 468–473.

Комарова, З., & Розгон, В. (2014). *СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія*. ФОП Жовтий О. О.

Комісарів В.Н. (1973). *Слово про переклад*.

Концевич, Л. Р. (2013). *훈민정음*

Кочерган, М. П. (2008). *Вступ до мовознавства*. Київ: Академія.

Левицький, А., Славова, Л., & Борисенко, Н. (2006). *Linguistics*. Київ: Знання України.

Левченко, Р. (2024, 1 серпня). Практична транскрипція корейської на основі статей Юлії Ковальчук та Олени Щегель та перекладу “Паростка” Оленою

Щегель. <https://docs.google.com/document/d/1PMsU2nPdckgJ3W2sFpu793t02K18qD5H86aTXLah3n0/edit>

Мазніченко, Є. І., Македон, В. Є., Шарабанова, С. В., & Яловнича, І. Л. (Ред.). (2019). *Український правопис*. Наукова думка.

Реформатский, А. А. (1996). *Введення в мовознавство*

Рубель В. А. (2009). Транскрибування японських слів засобами української мови: проблеми і пропозиції. *Східний світ*, (4), 151–156.

Селіванова, О. (2006). *Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія*. Довкілля-К.

Синишин, Р. (2007). *Іношомовні слова корейського походження в українській мові* (Дис. канд. філол. наук). Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка, Київ. Відновлено з <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:cIJ8RpTA9oUJ:www.irbis->

nbuu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2007/07sripum.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1+&cd=19&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&lr=lang_uk

Ступень, А. С., & Овчинникова, А. Н. (2008). Перевод имён собственных в корейском языке. *Сборник работ 65-ой научной конференции студентов и аспирантов Белорусского государственного университета*, 3(3), 103–107. Відновлено з <https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/108831/1/103-107.pdf>

Суперанска, А. В. (2017). *Теоритичні засади практичної транскрипції* (2-ге вид.)

Ткачук, Т. (2023). *УКРАЇНСЬКА МОВА КОМПЛЕКСНЕ ВИДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗНО І ДПА*. Навчальна книга - Богдан.

Холодович, О. О. (2014). *Нарис граматики корейської мови*.

Чорнуватий, Л. (2013). *Методика викладання перекладу*. Нова книга.

Щегель, О. М. (2009). Практична транскрипція корейських імен українською мовою: порівняння, проблеми і пропозиції. *Мовознавство*, 1, 76–87.

Взято

3

https://movoznavstvo.org.ua/index.php?option=com_attachments&task=download&id=345

Ярцева, В. Н. (1990). *Лінгвістичний енциклопедичний словник*

장미영. (2016). '2000 년 국어의 로마자 표기법' 표기 방식에 관한 소론 1. (41), 1-23.

국립국어연구원 (1996). *국어의 로마자 표기 자료집*

국립국어원. (2013). *국어문화학교 - 국어전문교육과정 교재*.

국어의 로마자 표기법 규정. (2000, 22 липня). National Institute of Korean Language.

https://korean.go.kr/front/board/boardStandardView.do?board_id=4&mn_id=182&b_seq=57

권성미. (2017). *한국어 발음교육론, 한글파크*

김민수. (1973), *국어정책론*, 고려대학교 출판부

김선철. (2012). 국어의 로마자 표기법과 관련된 몇 가지 쟁점. 56, 1-27.

- 서울대학교 한국어문학연구소, 서울대학교 국어연구소, 서울대학교 언어교육원.
 (2017). *한국어 교육의 이론과 실제 1*, 아카넷
- 송기종 (1996), *우리말 로마자 표기법 사용 실태 조사 연수, 문화체육부 용역 보고서*
- 신지영, 장향실, 장혜진, 박지영. (2015). *한국어 발음 교육의 이론과 실제*, 한글파크
- 신지영. (2016). *한국어의 말소리*, 박이정
- 심현주. (2021). 음향자질 비교를 통한 한국어와 우크라이나어 자음 간 대응 양상 연구.
 18(2), 147-174.
- 심현주. (6. 卍.). 한국어와 우크라이나어 장애음의 지각적 대응 양상 분석. 동서인문학,
 (2022), 67-91.
- 오경목. (2007). *한글로 마자 표기에 대한 국제 기관의 규정과 표기의 실제에 관한 연구*.
 Retrieved from <https://koreascience.kr/article/JAKO200701804458046.pdf>.
- 장순규. (2019). *한글 된소리의 로마자 표현을 위한 디자인적 관점의 기호 연구*.
 Retrieved from <https://kiss.kstudy.com/Detail/Ar?key=3700814>
- 정희원. (1997). 역대 주요 로마자 표기법 비교. *세계어활*, 제 7 권(제 2 호), 27-43.

ДОДАТКИ

Додаток А

Категорія	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр	Кор	Укр
Голосні	ㅏ	а	ㅑ	о	ㅓ	о	ㅕ	у	ㅡ	и
	ㅣ	і	ㅓ	е	ㅕ	е	ㅑ	ве	ㅓ	ві
	ㅑ	я	ㅓ	ю	ㅕ	йо	ㅓ	йо	ㅑ	ва
	ㅓ	во	ㅕ	ве	ㅑ	ве	ㅓ	є	ㅕ	є
	ㅑ	ий, і								
Приголосні	ㅁ	п/б	ㅂ	пп	ㅃ	пх	ㅅ	т	ㅆ	тт
	ㅈ	тх	ㅊ	к\г	ㅋ	пк	ㅋ	кх	ㅌ	ч/дж
	ㅍ	чч	ㅍ	чх	ㅍ	с	ㅍ	сс	ㅎ	х
	ㅍ	м	ㄴ	н	ㅇ	н	ㄹ	р/ль		